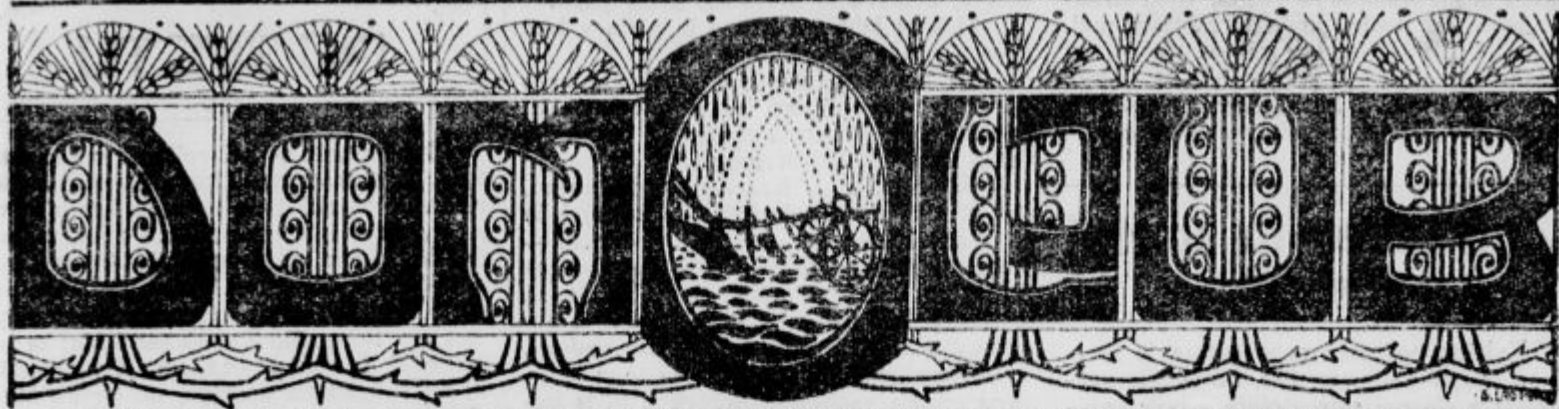

Izhaja vsako sredo ob 6 zjutraj. — Cena 38 Din za celo leto.
— Za inozemstvo 60 Din. — Posamezna številka 1 Din. —
V vsakratnem delu vsaka drobna vrstica ali nje prostor 10 Din.

GLASILO J. K. Z.

Spisi in dopisi se pošiljajo Uredništvu Domoljuba,
naročnina, reklamacije in inserati pa Upravištvu
Domoljuba, Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

Da ne pozabimo!

Vse pride na dan.

Marsikdo se še spominja slike v »Domoljubu« iz leta 1920., kako plešeta skupaj dr. Zerjav, vodja liberalcev, in samostojna kmetijska stranka. To je bilo takrat vpitja, da nimajo liberalci in samostojneži nič skupnega. Naš list so gradili, da laže in obrekuje. Toda nič ni tako prikrito, da ne bi postale očito.

Pisali smo že v našem listu, da so samostojneži prejeli lepe denarce za to, da so šli razbijati kmetijske vrste za liberalcem. Spominjamo se le, kdo je bil pred vojsko liberalcev? Kak gostilničar, trgovec in par kmetov, ki so bili toliko omejeni, da se jim je zdelo imenitno, če so smeli sedeti v gospodski družini in zabavljati čez duhovnike. Pošteni kmetje pa so vedeli, kje je njih mesto. Prišel je po vojski prevrat, ki je ljudi zbegal. To splošno zmedo so porabili liberalci, da zaneso zmedo tudi v kmetijske vrste. Ker bi jih pod njih pravim imenom vsak poznal, so si nadeli krinko samostojna kmetijske stranke. Voditelji liberalcev po deželi so naenkrat postali »kmetje«. Nekateri so prišli iz vojske jezni na ves svet in so se dali preslepiti, drugi apert so šli v nasprotni tabor celo v dobri veri, da koristijo kmetiskemu stanu. Niso hoteli verjeti, da jih zapeljujejo plačani ljudje.

Bratec se dobro poznaajo.

Sedaj pa »Jutro«, Zerjavov list, apert na vsa usta pripoveduje, da so bili samostojni rojeni iz očeta liberalca. Da bodo naši bratci mogli ob vsaki priliki zaslepljenecem, ki se verjamejo raznim gostilničarskim in sejmarškim čenčam proti SKS, njih pravi rojstni list, priobčujemo, kako piše imenovani list dne 25. decembra o samostojni kmetijski stranki: »Ta skraja tako nadebudna stranka je vzrastla z dejansko in grotno pomočjo JDS (to je liberalcev). Mislijo se jo pač, da bo bolj izdatno v boju zoper klerikalizem, če bo kmetijski stan posebej organiziran tudi politično. In res, vodstvo JDS je dirigiralo (poslalo) svoje dobro pristaše, da za SKS organizirajo vse delo. Sicer je še tedaj bila skienjena z voditelji SKS pogodba za skupen nastop pri volitvah

v ustavotvorno skupščino, a vodilni gospodje so spravili denar in ostalo pomoč, besedo pa požrli, kakor pozneje še trikrat. — Tako razkriva liberalni list ostudno igro s kmetom. Vpili so: »kmet kmetac, mislili so si pa: »kmet naj služi liberalcem. Ti bratec se pač poznajo med seboj. Treba samo, da ve tudi naše ljudstvo, kako so »samostojni«.

Nov dnevnik J. transke banke.

Da razumemo Zerjavovo jezo, moramo pogledati d-godke zadnjih dni. V novim letu začne izhajati nov list »Narodni dnevnik«. Izhajal bo v tiskarni Jadranske banke (imenuje se Zvezna tiskarna). Ta banka bo pokrila tudi vso izgubo, ki jo bo imel ta novi list. Vsak pes laja za tistega gospodarja, ki mu daje kruha. Vemo torej tudi za koga se bo ta list potegoval. Za koristi banke. In kdo je podpisan pri vabilu za naročbo tega lista? Dva samostojna voditelja: dr. Marušič in znani Urek. In kdo list priporoča? »Kmetijski list«. Kdo bo njegov glavni urednik? Tisti, ki je doslej urejeval »Kmetijski list«. Za koga bo torej delala SKS? Njeni plačani voditelji bodo imeli nalogo voditi kmeta v naročje bančnim oderuhom. Razkričali so se, da se bolj niso mogli. Kdor bo še z njimi, je ali velik duševni revček ali pa — zlobnež, ki išče dobička.

Z velesrbskimi radikali.

Poleg samostojnežev so na tisti listi podpisani tudi starosta vsega sokolstva in neki učitelj, dva narodna socialisti in dva radikala: dr. Sajovic in Lenarčič. Ti radikali kupujejo že od zadnjih volitev za slovenstvo mrtve duše. Mislijo so, da bodo našli toliko izdajalcev, da uničijo zastopnico Slovencev — našo stranko. Ker jim ni šlo, so sedaj stopili skupaj s samostojneži. Skupaj hočejo v tem listu pisati za komando Belgrada in srbskih bank. Častilec Pašičeve brade so se našli skupaj ne samo 29. junija 1921 pri glasovanju za centralistično nastavo, ampak tudi pri skupnem listu. Stiri slovenske stranke bodo obenem pljuvale na vse, kar je slovenskega. Zraven bodo vpili, da so narodni — dokler jim bo neslo. Krasna družba: zastopniki kmeta v družbi sokolstva v obrambo velesrbstva in velesrbstva. Kaj se vse naredi za denar!

Zakaj jim bere Zerjavov list sedaj levite?

Jasno je, da nobeno prijateljstvo, ki je zidano samo na ljubezni do groša, ne drži. Da so se ravno sedaj tako zlasali stari znanci med seboj — kakor poročamo zgoraj — je pa vzrok ta, da so snedli samostojni demokratu Zerjavu besedo in odjadrali k radikalu Pašiču, ki lahko še bolje plača. Zerjav je koval okrog »klerikalcev« mesece in mesece napreden obroč (blok) iz vseh naprednih strank in stranic. Bil je prepričan, da zlima vse svobodomiselce v eno fronto. Sedaj pa so radikali naredili blok vseh stranic — pa brez Zerjava. Samostojnežem se zdi varneje pod okriljem Pašiča kot Zerjava. Odtod sedaj jeza in solza. Zato odkriva grče drugih.

Postenje nad vse.

Iz zgornjega vsak lahko vidi kako ogabna, neodkritostna in nepoštena je politika onih, ki se zaletavajo v Slovensko ljudsko stranko. Vsak išče le sebe in svojih koristi. Če ne dosežejo zadostnega dobička, se skregajo in ozmerjajo. Kam bi prišel slovenski narod, če bi izročil svojo usodo takim ljudem, ki so kot vlačuga, ki vpraša samo, kdo več plača.

Mi pa se iz tega učimo, da zaupamo tisti stranki, ki ima čiste roke. Veliko jo pre-

Pozor!

Preselitev!

Popolnoma varno vložite svoj denar pri

»Vzajemni posojilnici«

v Ljubljani — r. z. z. o. z.

ki se je PRESELILA iz hiše Uršulinskega samostana na Kongresnem trgu poleg nunske cerkve v lastno novo palačo na MIKLOŠICEVI cesti poleg hotela »UNION« — Hranilne vloge se obrestujejo

po 6 %

brez odbitka rentnega in invalidskega davka. — Vloge v tekočem računu se obrestujejo

po 5 1/2 %, vez. tudi po 6 1/2 %

VARNOŠT za hranilne vloge je ZELO DOBRA, ker posreduje Vzajemna posojilnica relativno veliko delnic stavbno delniško družbo hotela »Union« v Ljubljani. — Vrhutega je njena last nova lepa palača ob Miklošičevi cesti, več mestnih hiš, stavb in zemljišč v tu- in inozemstvu — Denar se naloži lahko tudi po poštinih položajih.

trpela naša stranka, njene voditelje so napadali in jih sramote še vedno. Toda stranka gre kakor doslej po jasno načrtani poti. Ne ukloni je nihče, ker zaupa, da zmaga končno poštenje kot je zmagalo še vedno. Zato so z nami tisti, ki zaupajo v zmago pravice, četudi je treba zato marsikaj pretrpeti.

Centralizem na smrtni postelji.

Kakšen ogromen preobrat se je izvršil od onega Vidovega dne, ko je bila razglašena z glasovi samostojnih izdajic sprejeta centralistična vidovdanska ustava! Komaj smo si v mislih drznili misliti, da smo zoper centralizem in kdor si je le nalahno upal podvomiti nad novo ustavo, je bil veleizdajalec, sovražnik države, avstrijakant.

SLS je stala pred težko, najtežjo nalogo: voditi neizprosni boj proti ustavi, ki je bila izrecno s tem namenom ustvarjena, da vse premoženje Slovencev in Hrvatov prepelje v Belgrad v roke gosposke cincarske samo po imenu srbske bande, ki je med vojsko do nagega skubila Srbe in srbsko državo, po vojski pa je hotela oskubiti Hrvate in Slovence. To je sedaj vse zgodovinsko dokazano: srbski listi sami obširno pišejo o tem.

Nikdo ne bo preštel milijonov, ki so tekom petih let izginili v nenasične žepe teh belgrajskih cincarjev.

Vse te milijone imajo na vesti tudi slovenski samostojneži in liberalci, ki so glasovali za to ustavo, ki ni ne ljudska, ne jugoslovanska, celo ne srbska, temveč samo cincarska in nič drugega kot cincarska.

Ta ustava pomenja za to gospodo v Belgradu pravo zlato jamo. Zato je umevno, da jo drže na vse kriplje, da se z vsemi močmi branijo dati jo iz roke, da vneto iščejo zaveznikov — izdajic med Hrvati in Slovenci — žal, da z uspehom.

SLS je kljub strašnem pritisku napovedala neizprosni boj tej ustavi izžemanja in izmозgavanja.

Neprestano je po svojih poslancih in v svojem časopisu odkrivala grozno korupcijo, ki se je potom sedanje cincarske ustave ugnezdila v državno upravo, dosledno je povdarjala povsod — v Belgradu in doma, pred kraljem in seljakom, da je centralistična ustava grob naše države, da je avtonomija edina rešitev.

V tem orjaškem boju je ni motilo, da ji je neprestano vpadala za hrbet samostojna kmetijska gospoda, ki je za Judežve groše prodala slovenskega kmeta cincarski ustavi in ki nikdar ne more skriti svojega edinega cilja, kako se pririti k zlati jami cincarske ustave.

SLS celo to ni zmotilo v njenem boju, da so jo radikalni neprestano vabili v vlado, ji obetali cele mernike Judeževih grošev, celo to je ni omajalo, da so z najvišjih mest došli pozivi naj vstopi v vlado.

Nobeni Judeževi groši niso tako težki, ne tako svetli, ne tako številni, da bi odtrgali SLS od njene življenske zahteve:

cincarska ustava, ki izmозgava naše kmete, delavce in obrtnike, mora pasti.

SLS se lahko izkrvavi in pade v tem boju — toda odnehala ne bo.

Ta neupognjena volja ni ostala brez posledic. Centralizem se je začel rušiti, korupcija se je začela majati in oni, ki jo drže, stoje na šibkih nogah.

Najpreje je — izrecno pripominjamo, da je tudi to uspeh SLS — z najvišjih mest zavel krepek veter proti korupciji — Pašić, ta najizrazitejši nosilec cincarskega centralizma in pokrovitelj Rade Pašića, ki je nosilec korupcije v državi, je našel nasprotnike tam, kjer se je najmanj nadejal.

Demokratska stranka, ki je z visilicami grozila vsakomur, kdorkoli bi le nekoliko podvomil o dobroti cincarske samostojne ustave, je zavrgla centralizem in izdelala nov načrt ustave, ki sicer ni tako avtonomističen, kot je program SLS, toda je odločno proticentralističen. Pribičević, najboljši Pašićev in Zerjavov prijatelj, se zastonj trudi, da bi svojo stranko zopet privedel na centralistično cesto.

Boj še ni dovršen, čakajo nas še hude in morda dolgotrajne bitke, toda uspehi, ki jih je dosegla SLS v boju proti centralizmu, so tako veliki in vidni, da o končni zmagi ni nobenega dvoma več.

Glavno pa je, da slovensko ljudstvo vztraja v tem boju. Samostojneži in liberalci poskušajo z vsemi sredstvi, da bi preprečili avtonomijo in vzdržali centralizem. Nobena laž jim ni preostudna, nobeno obrekovanje prepodlo, samo da bi ogoljufali ljudstvo za zmago in bi se mogli pririti do zlate jame.

Zato vztrajnost in železno disciplino!

Pozor, davkoplačevalci!

Volitve v cenilne komisije

za dohodnino v Sloveniji. V nedeljo, dne 20. t. m. vrše se po vseh cenilnih okrajih v Sloveniji nadomestne volitve gorilimeno-vane cenilne komisije. Voli se pri vsakem davčnem okraju, vendar za ves cenilni okraj (politični okraj) skupaj. — Ker so pritožbe proti nesorazmerni odmeri dohodnine vedno večje pomena. Vemo sicer, da ti izvoljeni morajo vsega ne zmorejo, vendar kako krivico le morejo preprečiti. Opozorjamo torej naše somišljenike na te volitve, da se dogovore, koga voliti. Pravico voliti ima, kdor plačuje dohodnino. Izvolite morajo, ki dobro poznajo razmere posameznih stanov, posebno kmetijskega. Morajo pa to biti trezni in odločni morajo. Poudarjamo, da to niso kaki zastopniki davkarij, ampak prosto izvoljeni zastopniki davkoplačevalcev. Napačno bi bilo, če bi te kdo kdaj napadal radi krivične odmere, ker oni davkov ne nalože, ampak samo precenijo premoženjsko stanje, v koliko se vjema z napovedjo.

Trboveljski premog in cement

vseh vrst dobite na ceneje pri

H. Petrič

Ljubljana, Gosposvetska cesta 16. Telefon 343

PO SVETU

Na Grškem so pri volitvah v konstituantno 16. t. m. zmagali republikanci. Grška vlada je zaradi tega pozvala kralja Jurija II., da v interesu reda in miru zapusti deželo, čemur se je on udal. Ob njegovem odhodu so se odigrali burni prizori. Kralj se je odpeljal z majhnim spremstvom po morju v Romunijo k svojemu tastu; za pot je dobil 1 milijon drahem. Konstituanta, ki se v kratkem sestane, bo Grško brezdvomno proglasila za republiko; za predsednika pa bo najbrž izvoljen Venizelos, znani grški državnik, ki živi zadnjih par let v Parizu. Kljub ponovnim pozivom in prošnjam vlade in strank pa se Venizelos še vedno ni vrnil v Atene. — Rumunska vlada je v znak protesta odpoklicala svojega poslanika v Atenah in s tem prekinila svoje stike z grško republikansko vlado.

Razmerje med Nemčijo in Francijo ni več tako napeto, odkar je nastopil vlado drž. kanceler Marx. Nem. vlada je 15. pr. m. po svojem odpravniku poslov predložila franc. vladi direktna pogajanja. Istočasno je nem. vlada tudi v Bruslju izročila noto, v kateri izjavlja, da je pripravljena pogajati se z Belgijo glede ruhrskega vprašanja. Franc. vlada pogajanj ne odklanja in je očitno veliko mehkejša kakor prej. Necessarni pogoj, ki ga stavi Francija, pa je, da se ne teži za revizijo verzajske mirovne pogodbe. Nemci ne pričakujejo od nobene angleške vlade pomoči; Poincaréju, franc. ministrskemu predsedniku, pa se mudi, ker hoče postaviti eventualno delavsko vlado pred gotovo dejstvo, tako da bi bila vsaka angleška intervencija v korist Nemčije brezpredmetna. — Francoska zbornica je sprejela 28. t. m. predlog, s katerim se število poslancev zniža od 628 na 599.

Novoizvoljeni angleški parlament se sestane 8. januarja. Kralj bo poveril sestavo nove vlade najbrže voditelju delavske stranke Makdonaldu. Delovni program eventualne delavske vlade bi bil, kakor piše gl. glasilo delavske stranke »Daily Herald«: priznanje sovjetske Rusije, za kar bi dobila vlada sigurno večino; sklicanje nove mednarodne konference s sodelujočimi Nemčije, Rusije in Amerike in rešitev brezposelnega in stanovanjskega vprašanja. Glasilo se izreka proti koaliciji z drugimi strankami.

Kitajski zidovi med Rusijo in ostalim svetom polagoma izginevajo. Tako ruski sovjeti kot vlade ostalih držav skušajo upostaviti prejšnje in nove medsebojne zveze. Poljska je že, kakor omenjeno, priznala rusko sovjetsko vlado. Čehoslovaška ima v Moskvi še svojega kvazizastopnika in tudi Romunija se že pogaja z Rusijo z namero, da pravno prizna sovjetsko vlado. Francija smatra Jugoslavijo za najboljšega posredovalca med Rusijo in seboj. Po mnenju franc. politikov bi Jugoslavija zamogla tvoriti politično in vojno zvezo med Francijo in Rusijo. Zbližanje med fašistovsko Italijo in Moskvo je napravilo

NOVICAR

d Gorenjska gospodinja »Domoljuba«. Odkar sem tvojo ceno jaz prebrala, s skrbjo bodočnost tvoja me navdala. Saj tvoja cena zdaj je res prav taka, da včasih ni skor' krava stala toliko vsaka.

In spomnim se na tisti srečni čas: za krone tri je hodil »Domoljub« k nam v vas.

Nazadnje pa, ko le račun napravim, veselo to resnico naj objavim, da »Domoljuba« vedno še ceneje kot nekdanj ga dobim in preje. Za krone tri mi jajec trideset pred leti, pred vojno treba bilo šteti, zdaj enoindvajset jih prodam, pa »Domoljuba« že imam. Zato pa kar, predragi »Domoljub«, vsak teden pridi k nam, pa tud' še marsikam drugam.

Gorenjska gospodinja.

d Pismo 78letnega »Domoljubovega« veterana. Gospod od upravnništva, oprostite, da z vami ne bom govoril. Se bova z »Domoljubom« nekoliko pomenila. Koliko dolgo sva že prijatelja; še prav mlad je bil, komaj je začel dobro hoditi, sva bila prijatelja. Vsak teden me je obiskal, dosti lepega mi je povedal, poučljivega in kratkočasnega. Tisti čas, ko si bil mlad, ni bilo toliko strank kot zdaj. Dve sta bili: nemškutarska in slovenska. Nemškutarji so bili gospodje s frakom in cilindrom, to se pravi: s pinjo na glavi. Koliko je bilo to pokrivalo visoko, ne vem, nisem meril. En primer: poznal sem na Vrhniki gospoda, po svojem poklicu je bil krojaški mojster; ta je imel tako pokrivalo na glavi. Od vrh glave, ko se je začelo pokrivalo, je bilo ravno v sredi celega gospoda. Ta nemškutarska stranka je pa imela svojega voditelja, Dežman se je pisal, in ta je imel svoj grb tako imenovane grablje. Naj še to omenim, kako je prišel do tega znane-

mučen vtis v Belgradu. Večina belgrajskih politikov z izjemo Pašića in nekaj radikal. ministrov je mnenja, da mora Jugoslavija pospešiti svoje zblizanje z rusko vlado, da si zagotovi njeno pomoč ali vsaj nevtriliteto v spornih vprašanjih med Italijo in Jugoslavijo. — Poročila, ki prihajajo v poslednjem času iz Rusije, vedo povedati, da se tam vse popravlja, urejuje in napreduje. Dočim je v letih lakote uvažala Rusija predvsem živila, se jo v zadnjem času omejil ruski uvoz izključno na stroje in različno poljedelske potrebščine. Razmerna zelo hitro napreduje ruski izvoz; izvažajo se zlasti maslo in jajca in to zlasti v Nemčijo in na Angleško. Amerika je v zadnjem času pokupila skoro vse ruske zaloge usnja. Vsa promet z inozemstvom imajo v rokah ruske oblasti. Cene inozemskega blaga so v Rusiji neznosne, domači poljedelski pridelki pa se prodajajo pod cenami na svetovnih tržiščih.

nja. Nekoč je prišel iz šole na počitnice. Tak gospod, če le zna par nemških besedi, pa takoj slovensko pozabi. Sel je za domačimi delavci na senošet, pa se je začel igrati z grabljami in je vprašal, kako se to orodje imenuje po slovensko. Medtem je pa stopil na zobe grabljam, držal ga je pa udaril po zobeh. »Ti proklete grablje!« je zavpil, a zdaj je pa koj vedel, kako se to imenuje po slovensko. In tako je dobil svoj grb. Ali ni res, dragi mi »Domoljub«, in ti so bili tvoji nasprotniki. Tisti čas se je šlo, v kakšnem jeziku bodo uradniki uradovali po uradih. Zato so sklicali obeh strank na bivših vižmarskih gmajnah, kjer je bil velik polom za nemškutarje. Vse usnjate gare so jim stolkli Slovenci, v katerih so se pripeljali na boj nemškutarji. Nemškutarji so bili nekdanj tvoji nasprotniki, ko si bil še mlad. Zdaj je pa več nasprotnih strank, kot jih je bilo tisti čas. In tako se moraš boriti z nami, dragi »Domoljub«. Le korajže, boš že zmagal, saj si zdaj krepki možak 36 let! Le naprej do zmage. Pravična reč mora zmagati! Jaz sem star 78 let. — Pavel Čelešnik, Stara Vrhnika h. št. 26.

d Voščilo za novo leto s Francoskega. Srečno in veselo novo leto želimo vsem svojim rojakom naročnikom »Domoljuba« in »Slovenca« slovenski fantje in Alzaciji. Posebni pozdrav onim v bližini Leskovca pri Krškem. — Franc P.

d Novoletno voščilo iz Bukarešta, Rumunija. Srečno novo leto želimo vsem bralcem in bralkam Domoljuba in jim pošiljamo pozdrave iz Bukarešta. Frančiška in Katarina Končan, Antonija Plevel, Janez in Jožeta Lenček.

d Po posredovanju naših poslancev je ministrstvo socialne politike bilo v avgustu dovolilo za Slovenijo 28 vagonov koroze, katere je razdelil Žitni zavod v Ljubljani. Cena se je znižala na 12 K. Poleg znižane cene se je dosegla ugodnost daljšega roka za plačevanje. Nazadnje je bilo določeno do 31. decembra. Sedaj je po posredovanju naših poslancev čas plačevanja odložen do 1. marca. Obresti od dolžne svote ni nikakih.

d Zopet ena banka v zrak. V zadnjem času se polomi bank vedno bolj množe. Sedaj se poroča, da je prišla v konkurz Fruškogorska banka v Sremskih Karlovcih. Vložniki zastonj zahevaajo izplačilo svojih vlog. — Ljudje, ne zaupajte denarja bankam.

d Davčni uradnik v Višnji gori si dovoljuje to nesramnost, da v uradu namestoma z besedami žali verski čut ljudstva. Kaj je on zato tukaj, da bo trgal vero iz src vernih ljudi? Saj je zadosti, da davke pobira. Naj si zapomni to oni gospod. Če mu s tem še ne bo ustrezno, se pa drugače in drugje pogovorimo! Ste razumeli, inteligentni?

d Žalostna in tolažilna novica iz St. Vid. Piše se nam; Z občudovanja

vredno požrtvovalnostjo so je letos naša mladina resno poprijela dela za že dolgo let zaželjeni dom. Vozili so kamen in pesek in sekali les. Kot že preje večkrat, so šli 27. decembra zopet kopat pesek blizu Skbrač, mnogi iz lastnega nagiba. Bilo je 30 deklet in fantov, sami člani Marijino družbe. Delali so pridno in z veseljem; na kako nevarnost niti mislili niso, ker je ravno pred tem delom stavbni odbor dal odstraniti vse, kar bi utegnilo biti nevarnega. Zato tudi niso uporabili v to prijavljenih varnostnih podpor. Žalibog, utrgala se je zemlja nad peskom, kar se dosedaj v tistem hribu še ni zgodilo in podala Ignacija Praznik, Kristino Novak in Ano Rojec. Samo zadnja je ostala pri življenju, a je hudo poškodovana. Oba mrtva sta bila med vzornimi člani Marijine družbe. Hud udarec za družine ponesrečencev in vso župnijo! Tolažilno pa je, da sta bila oba prejšnji dan, Kristina še celo na dan nesreče pri sv. obhajilu. Na smrt sta bila pripravljena, kar sta pol ure pred smrtjo sama zatrjevala. S prizadetimi sočustvuje vsa župnija in je prišla na dan pogreba lajšat žalost in bolest. V dolgem sprevedu, od pol ure oddaljene vasi se je vrstilo ljudstvo s 25 venci, štirimi zastavami in številno duhovščino. Iz Stične sta prišle Dekl. in Mlad. Mar. družba z zastavami v spremstvu dveh g. patrov, kar je zelo tolažilno vplivalo na vse farane, posebno po govoru P. Benedikta od odprtem grobu. V nabito polni farni cerkvi se je med pogrebniimi opravili v nad vse pretresljivem in tolažilnem govoru poslovil od pokojnih domači g. župnik. Velika je bolest, ki je prišla vprav v sredi božičnih praznikov nad našo župnijo, a tolaži nas zavest: Gospod jih je poklical pripravljene. Tudi globokoverne družine prenašajo udano in junaško veliko nesrečo.

d Ponarejevalci »kovačev« pod ključem. Pred meseci je finančni minister izdal naredbo, da se vzamejo 10 dinarski bankovci-kovači iz prometa, ker kroži med občinstvom polno ponarejenih. Te dni je belgrajska policija odkrila velik del ponarejevalske družbe. Zgodba pa je ta-le: Pred 14 dnevi se je vozil iz Zagreba v Belgrad neki Pavle Dobrijevič, ki je pobegnil iz zaporov. Spoznali so ga in aretirali. Imel pa je s seboj košaro, ki jo je ob aretaciji pustil v vlaku. Košara je prišla v Belgrad, ostala v vozu, neki železničar jo je odprl in našel v njej svežnje kovačev — za 60 tisoč dinarjev. Prilastil si jih je nekaj ter odšel nakupovat. V neki trgovini so jih spoznali kot ponarejene. Policija je zvohalala, kedo je pustil košaro v vlaku ter svojega agenta »zaprla« v isti celici z Dobrijevičem. Ta je novemu tovarišu zaupno pripovedoval, da imajo dve delavnici za kovače in sicer v Julijski krajini. Ko je agent dosti zvedel, so ga »izpustili« in policija je stopila v zvezo s tržaško policijo, ki je šla takoj v Žeje pri Postojni v hišo Gorjupovo, kjer so našli vse potrebne priprave za izdelovanje kovačev, istotako v hiši krčmarja Košute pri Sv. Križu pri Trstu. Te bankovce so razpečevali razni ljudje, najbolj pa so prizadeti neki tihoapeec Zupančič, Dobrijevič in 18 letni Gabrenja, bivši dijak trgovske šole, sin železniškega premikača v Rakeku, v katerega hiši so se razpečevali.

ei bankovcev zbirali. Gabrenja je zapeljal v svoj posel tudi družino Lenassi v Ljubljani, od katere sta z vednostjo matere sin Julij (sokolec Gabrenje) in hči Mira (uradnica pri inspekciji dela) razpeševala bankovce. Ko je Mira čitala v časopisih, da so Zupančiča zaprli, je v pisarni zaigala več zavrtkov »kovačev«, naslednji dan jih je hotela zaigati še 7000, pa je bila preje aretirana. Cela družba se ni pod ključem. Gabrenja je izrazil skod in očrtnost. Vago je ušival slabo. Pomembnejših bankovcev so razpešali okrog 300.000. O nadaljnjem poteku preiskave bomo poročali.

d Opozarila! V Ljubljani se je pred kratkim ustanovilo akademsko podporno društvo pod imenom »Centralno akademsko podporno društvo«. Zbog tega opozarjamo našo javnost, da to društvo ima veljane in podpira samo liberalne akademike.

d Netočne vesti o gostilniških koncesijah se širijo po deželi. Prevladuje namreč mnenje, da je sedaj vsakemu na prosto dano, da proti plačilu takse otvori gostilno. To mnenje je povsem napačno. Novi zakon o taksah in izvrševalni pravilnik razločujeta krajevno in osebno pravico. Krajevno pravico podeljuje notranje ministrstvo na predlog politične oblasti (vel. župana) proti predpisani taksi. Krajevna pravica se tiče le prostora, odnosno hiše, ki se proglašajo kot primerna za gostilno, odnosno kavarno. Poslopja, v katerih se je že pred 6. aprilom 1920 izvrševala gostilniška obrt, se smatrajo, da so že v posesti krajevne pravice. Pri podeljevanju krajevnih pravic mora politična oblast zaslišati tudi mnenje občine, policije, finančne kontrole. Koncesijo v ožjem smislu izdaje politična oblast.

d Celokupna škoda po povodnji v Sloveniji se oceni na 17 milijonov 791 tisoč dinarjev. Od tega odpade na državno imovino 2 milijona dinarjev, na občinsko poltretji milijon, ostalo pa na zasebno lastnino.

d Skoro 17 milijonov kron so nabrali Hrvatje pod vodstvom zagrebske mestne občine za po povodnji prizadete.

d Samostojni centralizem. Oblastni inšpektor finančne kontrole v Ljubljani je izdal ukaz, da morajo vsi uslužbenci finančne kontrole službeno dopisovati v cirilici. Včasih nemško — sedaj srbsko. Zivela svoboda in enakopravnost! G. Pucelj, hvala za vaš centralizem.

d Boj proti alkoholu. Ministrstvo za zdravje bo uredilo v Beogradu več domov, kamor naj bi se zbirali pijanci in kjer bi jim bila na razpolago čitalnica. Pozneje bodo take postaje uvedene v vseh večjih mestih v državi. Bojimo se, da bodo v te čitalnice zahajali namesto pijancev samo ljudje, ki niso pijanci.

d Predrznj Nemei. Mariborski Nemei so sklenili, da bodo bojkotirali vse slovenske trgovce in prireditve. Slovenci namenjajo odgovoriti z enakim protukrepom. Nemei bodo pogostje rožički in jih bo treba nekoliko popliti.

d Občinske volitve v Novem mestu so se vršile 23. dec. Slovenska ljudska stranka je dobila 6 odbornikov, združeni liberalci in samostojneži 10 odbornikov, radi-

kali 8, komunisti in socialisti 6 odbornikov.

d 80 letnico svojega rojstva je 23. dec. m. l. obhajal v krogu svojcev g. nadučitelj v pokoju Ivan Lobo. Vrlemu in zaslužnemu možu naše najiskrenejše čestitke!

d Dobrunje. Umrla je v Dobrunjah 18. decembra po večletnem bolehanju Cecilija Reisner, bivša prednica in vzorna dolgoletna članica sestrške Marijine družbe. S svojim mirnim, vedrin značajem je bila priljubljena vsakomur, kdor jo je poznal. Bila je spretna vezilja in njeni lepi izdelki niso bili v marsikateri hiši med nami ohranili časten spomin. N. v m. p.

d Nema deklica izpregovorila. V vasi Lozovik pri Smederevu je živel 14 letna od rojstva nema pastirica Jovanka Bijelič. Pred nekaj dnevi jo je srečal na cesti neznan starček in jo poprosil, naj mu podari eno ovco. Deklica je takoj pritrčila in je od tistega hipa začela govoriti. Ljudje imajo sedaj pastirico za svetnico.

d Z raketo so zažgali otroci na božično noč v Sorici pri Zelemikih. Metali so rakete, katerih ena je priletela na slamnato streho Šimenčeve hiše, ki je bila takoj v ognju. Zgorel je tudi hlev.

d Požar. 21. dec. se je vnelo v kuhinji firme v tovarni Zahret & Comp. v Britofu pri Kranju. Vsled dobro urejenih varnostnih naprav se je ožen takoj omejil in je pogorela samo streha in okoli 1800 l. nenegega olja. Stroji so bili popolnoma obvarovani. — Dva dni pozneje je zgorela kuhinja na firmi pri tovarni Hrovat & Ko. v Mostah pri Ljubljani. Vsled nezadostnih varnostnih naprav so uničeni tudi stroji in velika množina olja.

d Boma se je razletela na Silvestrov dan zjutraj ob dveh v Glini dvorani v Mariboru. Napravila je precej škode. Na Silvestrov večer je nameravalo neko nemško društvo prirediti Silvestrov večer, pa je radi pobitih hip moralo prireditve odpovedati.

d 10 zakrinskih roparjev je prišlo 15. dec. k posestniku Francu Vuzenu v Belškem vrhu. S silo so vdrl v hišo, domače pretepli ter nato pobrali raznega blaga v vrednosti 80.000 kron.

d 100.000 Din zaslužil, kdor prime voditelja črnogorskih roparjev Ivana Lakičeviča. Izplača jih ministrstvo. Kakor znano, so črnogorski razbojniki kruto umorili že visoko število orožnikov.

d Novice iz Amerike. Umrl je v New-townu, Pa., na zastrupljenju krvi Mihael Jerina, doma iz Senožet, občina Dolško, okraj Kamnik. — Umrl je v Ravenwoodu, Colo. Franc Slev, doma iz Praprotnega, Sv. Primož pri Kamniku. — V Clevelandu je umrl Franc Goričnik, po domače Urbančev iz Polč pri Begunjah na Gorenjskem v starosti 56 let. Bil je še samec. Pokojnik je bil v kamnoseštvo strokvnjak. Zapustil je znatno premoženje, med drugim kamenito mizo, katere pokrov je sestavljen iz 225 štirioglatih kamenov. Tu vidite kose izbrušenega kamena s Krasa, Avstrije, Amerike, Italije, Mehike, Kanade itd. Najlepši je neki črni kamen v sredini, ki prihaja iz Južne Afrike in ima dva surova diamantna kamna v sredini. Samo miza je vredna več tisoč dolarjev. Pokoj-

POLITIČNI ZAPISKI

p Shodi SLS. Pretekle praznike bila je cela vrsta dobro uspešnih shodov naše stranke. Povsod se je pokazalo, da ljudstvo razume boj za avtonomijo. Intrige nasprotnikov ne morejo omajati zaupanja v delo našega kluba. Shodi so se vršili v Križah pri Trzinu, Kovorju, Lomu, Podbrezju, Naklem (Brodar), v Šmartnem pri Litiji (Kremžar), v Kamni gorici, Kropi, sestanek na Brezjah (Gostinčar), Suhor pri Metliki (Nemanič), Moravce, Koseze, Vrhpolje (Strein in Smodej), Dolško (Stanovnik), Sv. Križ pri Kostanjevici, Cerklje (Sušnik).

p Vlada 12 cincarjev — ciganov. Sarajevski srbski list »Narod« piše med drugim: »Mi dobro vemo, da je v Beogradu 12 cincarjev (ciganov), ki hočejo biti neomejeni gospodarji nad 12 milijoni Srbov, Hrvatov in Slovencev. Trdno verujemo v stari svobodni duh Srbije, ki je iz Srbije izgnal Turke in Avstrijce. Srbija je eno, a današnja belgrajska vlada je deseto.«

p Kosa gre naš denar? Srbski listi poročajo, da gradi vojno ministrstvo v južni Srbiji v raznih krajih veliko število vojašnic. Nekatere so že dozidane, druge pa še grade. Spomladi bo gotova velika orožniška vojašnica v Kratovu, ki bo stala 3 milijone kron. Prati tako grade velike in udobne vojašnice v Krivi Pa'anki, Stipu, Kumanovu, Skuplju, Bitolju itd.

p Razburjenost mladih liberalcev iz jutrore dežele. Odkar so mladi liberalci pogoreli pri zadnjih volitvah sta padla njihova generala dr. Zerjav in dr. Kukovec, se v liberalnem »Jutru« in »Domovniku« neprenehoma pojavljajo obupni kliči »liberalci vkupe! Vse, kar leze in gre in diši po liberalizmu, mora enotno udariti po klerikalcih. Mladini so to lejno gonili in jo še gonijo, ker bi radi zopet videli, da bi postal dr. Zerjav vsaj poslanec, če ne že kaj več in tudi dr. Zerjav si to tako srčno želi. Toda otroci liberalne stranke so neposlušni. Narodni socijalisti jim kažejo fige. Pucelj boče biti tudi še vnaprej poslanec in sam odločati pri samostojnežih, narodno napredna stranka ima svoje ljudi, ki bi tudi radi bili poslanci brez dr. Zerjava, radikaleci, v kolikor jih je, pa čakajo,

nikovo premoženje hrani njegov ožji prijatelj in domačin Al. Brečelnik, ki stanuje v Clevelandu, O., 6120 Glass Ave. Ves izkupiček pokojnikove zapuščine pošlje g. Brečelnik pokojnikovim sorodnikom v domovino. — Na cestnem tlaku se je v Clevelandu zgrudil na tla in umrl Mihael Bregar, ki je bolehal že dlje časa. Pokojnik je bival več let v Avella, Pa. nedaleč od Pittsburgha, kamor je njegov brat dal truplo pokojnika prepeljati in pokopati. — V Iselin, Pa., je umrl Mihael Lončar. Zapustil je 7 nedoraslih otrok. — V La Salle, Ill., je naglo umrl Ivan Vegelj. — V Crested Butte, Colo., je padel z lestve in se ubil Ivan Šomrak. — Tekom dveh dni sta umrla v Pueblo, Colo., brata Franc in Ivan Kokel.

da jim stežejo v Belgradu nova korita, ker so stara že precej izrabljena, okužena in nobene reči ne drže. Toda vse te strančice so se strnile in ustanovile pod okriljem »Jadranske banke« in posebnim blagoslovom srbske radikalne stranke svoj lastni dnevnik. Liberalno »Jutro« divja in očita samostojnežem, koliko so žrtvovali liberalci za samostojno kmetijsko stranko, dali so ji denar in vso ljubezen, kakor oče sinu. Toda sin je očeta zatajil in se udinjal »Jadranski banki« in radikalcem. In sedaj bodo še vedno klerikalci komandirali, dr. Žerjav še ne bo poslanec in še marsikdo drugi ne in to peče, boli. Da Pucelj niso dobili demokratije, so pač sami krivi, ker niso šli v vlado. On že ve, koliko je to vedno, če je kdo blizu tam, kjer so radikali, tam blizu vlade vsaj, če že ne more biti v vladi. Liberalci naj si pa zapomnijo, kar že sami prav dobro vedo, da se to izplača. Sicer pa liberalci vedo, da ima Slavenska banka še dovolj denarja in ga bo še dala za »Jutro«. Samostojneži so si pa izvolili boljši del, če jim ga ne bo Pašić očuzel.

p Kmetiska stranka vzdržuje v vsakem oziru popolno neodvisnost, tako se glasi sklep samostojnežev od dne 24. maja 1923. Ta sklep pa jih ni zadržal, da so se združili z vso tisto ljubljansko liberalno gospodo, ki je dr. Žerjav ne pusti h koritom Slavenske banke. Tako je neodvisna »kmetiska« stranka postala sedaj odvisna od gospodskih strank: narodnonapredno, narodnosocialistično in radikalno (srbsko) stranko, s katerimi izdaja skupen dnevnik. Tako so samostojneži tudi na zunaj brez sramu vrgli od sebe kmetško obleko in se podali v naročje ljubljanske gospode. Po pravici se je samostojnežev poprijelo imeli »zeleni frakarji«.

p Svobodomiselni in napreden hoče biti »Narodni dnevnik«, ki ga izdajajo združeni samostojneži, liberalci, narodni socialisti in radikali. Tako izjavlja »Narodni dnevnik« v svojem oklicu. Tako so samostojneži končno tudi odkrito izjavili, da so svobodomiselci. Saj smo jim to že pripovedovali skozi štiri leta, pa so tajili in vpili, da lažemo. Danes pa sami izjavljajo celemu svetemu, da hočejo biti svobodomiselni. Seveda, saj tudi drugače ne morejo: postali so odvisni od ljubljanske liberalne gospode, s katero so se združili.

p Bridko norčevanje iz kmeta. »Kmetijski list v 62. številki proslavlja zmagovitost kmetške misli. V isti sapi pa so samostojneži prešli z razprostrtimi jadra v tisti del liberalne stranke, ki se bori za premoč Jadranske banke. Tako so samostojneži v hipu, ko proslavljajo kmetško misel, ponovno izdali isto kmetško misel ljubljanski liberalni gospodi od Jadranske banke. Samostojneži, ki ste res kmetje in ste poštene, odprite oči in spregledajte, kam vas tirajo vaši voditelji.

p Samostojno gospodarstvo pri kmetijski družbi. Samostojnež Ažman je na obnem zboru SKS povedal, da se je radi znanih tihotapskih afer samostojnega voditelja umrlega Gustava Pirca carinarnica intabulirala na premoženje kmetijske družbe za 8 in pol milijona kron.

p Doma in v Belgradu. Gospod Pucelj je doma na obnem zboru SKS udrihal po vladi, v Belgradu pa vedno beži iz zbornice, kadarkoli je treba glasovati proti vladi in proti krivičnim zakonom.

p Pesek v oči. Pucelj je na obnem zboru govoril proti radikalom v vladi, na istem obnem zboru pa so razpravljali o »Narodnem dnevniku« ki ga izdajajo samostojneži skupno z radikali. To je že tako očitna komedija, da jo tudi slepec izpregleda.

p Nova organizacija za utrditev centralizma in razširjanje svobodomiselstva. Ker je Sokol vsled svojega svobodomiselstva, pijančevanja in surovosti izgubil na deželi ves kredit, hočejo liberalci sedaj na drug način zasidrati svojo barko med ljudstvom. Samostojneži snujejo novo organizacijo: Društvo kmetijskih fantov in deklet. Pod kmetško in izobraževalno krinko hočejo razširjati na deželi svobodomiselstvo, brezversko časopisje in agitirati za centralizem. No, samostojneži naj bodo lepo prepričani: kakor so Pirčevi »kmetijski klubci«, ki so imeli isti namen, žalostno pogoreli, tako bodo ta društva samo toliko živela, v kolikor bodo sokolom odzela. Naši ljudi pa že sedaj opozarjamo na ta najnovejši svobodomiselni poskus.

Od hiše gre glas o izvrstni kakovosti mila Gaz-la, ki se odlikuje po izdatnosti in obilnih penah Do hiše

Veselo novo leto! ,SVETLIN' krema vazelinska mast za čevlje IVAN KORDIŠ, Ljubljana, Vegova ul. 2

MIŠI, podgane, stenice in ščurki

morsko pogladi, ako uporabite naša praizkušena sredstva! proti mišim in podganam D n 750, za ščurke D n, za stenice 10 Din, za molje 6 Din, proti arčesu 3 in 750 Din, mast proti moli 6 Din, mast proti vsem v obliki 750 Din, proti mravljam 750 Din, Roter za vsa vrsta mačev 7 Din. Posilja po povzetju. »Artes«, kem. laboratorij, M. Janker, Zagreb, Petrinjska ulica 8. III.

Oglejte si najnoveje e SIVALNE STROJE EXCELLA

Najcenejši stroji Izborno nemško blago 10 let jamstva

Za božič in Novo leto še 10% popusta

J. GOREC, Ljubljana V palači Ljubli, kreditne banke

NAZNAVILA

ZADRUŽNO-GOSPODARSKI TEČAJI se bodo v bodočem tednu vršili:

SEMIČ 7. januarja,
CRNOMELJ 8. januarja,
METLIKA 9. januarja,
VINICA 10. januarja.

Tečaji so celodnevni. — Predavanja so prično med 8. in 9. uro dopoldne. — Predavatelji iz Ljubljane bodo predavali o kmetijskem zružitstvu (zlasti o kreditnem in blagovnem), o kmetijskem gospodarstvu (živinoreja, prasičereja, mlekarstvo, gnojenje itd.) in o potrebi ter pomenu strokovne organizacije.

Člani zadruž, zlasti člani načelstev in nadzorstev, udeležite se poštevilno tečaja in privedite s seboj tudi drnge!

n Ig. V nedeljo, dne 6. t. m. po prvi sv. maši se vrši v domu na Igu shod SLS. Obnem se izvrši obni zbor Kmetške zveze. Pridite v obilnem številu, da slišite o sedanjem političnem položaju.

n Metlika. Dne 6. jan. t. j. na Sv. Treh kraljev dan se vrši v Metliki v društveni dvorani po osmi sv. maši zborovanje Kmetške zveze. Na zborovanju se bo obravnavalo več važnih točk. Govorili bodo najmanj trije govorniki, med temi tudi domači g. poslanec J. Nemanič. K udeležbi se vabijo zraven članov še drugi somišljeniki.

n V Cerkljah pri Kranju se vrši v nedeljo, dne 13. januarja ob 15. uri v Ljudskem domu obni zbor Kmetške zveze.

n Okrajna kmetiska zveza v Kamniku. V nedeljo, dne 6. januarja na svetih treh kraljev dan priredi okrajna kmetiska zveza sledeče shode: v Motniku jutraj po sveti maši ob 7. uri. V Spitaliču dopoldne ob 10. uri. V Št. Gotardu pri Trojanah popoldne ob 3. uri. — Na teh shodih bo poročal g. poslanec Ivan Strein. — Somišljeniki! vabimo Vas, da se shodov udeležite polnoštevilno!

n Struge pri Doprepoljah. Dne 23. t. m. se je vršil tukaj obni zbor Kmetške zveze. Udeležba je bila precejšnja, zlasti se je obnega zbora udeležilo veliko mož in fantov, ki so s pozornostjo poslušali izvajanja in govor predsednika Pogorelca, ki je pobijal laži in obrekovanja nasprotnikov in pojasnil sedanjí politični položaj ter užigal navzoče k vztrajnosti. Za predsednika je bil soglasno izvoljen Anton Pogorelec. Končno se je za besedo oglasil še nadučitelj Maksimir Rozman in v kratkih pa jedratih besedah spodbujal navzoče za vstop v Kmetško zvezo in za naročitev katoliškega časopisja.

n Kamniško prosvetno okrožje nazzanja svojim društvom, da ima na razpolago krasne skioptične slike o starem Rimu, Marija v slikarski umetnosti, papež in Napoleon. V kratkem dobi slike iz življenja Device Orleanske. Društva, porabite ugodno priliko in oglasite se takoj! Ker je treba slike vrniti.

n V šmartaem pri Litiji bo na sv. Treh Kraljev dan božičnica, in sicer: petje, de-

zbor koncem tega meseca. V preteklem letu je imela prometa 30 milijonov kron; vložilo se je 5 in pol milijona, dvignilo pa 2 milijona in 200 tisoč kron. Stanje vseh vlog pa znaša 9.440.000 kron. Hranilne vloge obrestuje po 6½%, vezane po dogovoru; posojila daje na menice, na osebno poroštvo in na hipoteke. Uradne ure za stranke so razven sobote vsak dan od 8. do 11. ure dopoldne.

MALO MRAŠEVO PRI SV. KRIZU.

Na prvo adventno nedeljo smo imeli pri naši podružnici lurske M. B. lepo slovesnost, blagoslovljenje novega bronastega zvona. Blagoslov je izvršil leskovski g. dekan. Največ zaslug za novi zvon, ki tehtal 150 kg in stane 14500 Din, ima ključar Franc Pacek iz Malega Mraševa. Bodi mu izrečena na tem mestu iskrena zahvala. Tudi vrlim Amerikancem, ki so darovali za zvon 3000 Din, priznanje in zahvala! Naj bi novi zvon, ki je posvečen »Kraljici miru«, dolgo let oznanjal soseski mir božji in nas obvaroval vsega hudega.

IZ MOTNIKA.

Dolgo že ni bilo nobenega glasu v »Domoljubu« iz našega skritega trga Motnika. Zato pa naj vendar prinese naš cejen prijatelj »Domoljub« sedaj ob koncu leta en dopis, v katerem naj bode v kratkih besedah povedano vse, kar se je važnega zgodilo v celem letu. Dne 17. junija t. l. je praznoval naš trg 500letnico svojega obstanka, torej je najstarejši trg v Sloveniji. — Dne 4. julija t. l. je naš gosp. nadučitelj U. Konjar obhajal svoj dvojni jubilej, namreč svojo 60letnico in 35letnico službovanja pri nas. Za njegovo velezaslužno in neumorno delovanje ga je tukajšnji občinski odbor imenoval za svojega častnega občana in mu je v ta namen izročil sedanji župan častno diplomu za spomin s primernim nagovorom. — V poletju se je nanovo izvolil odbor že pred vojno ustanovljenega izobraževalnega društva s trdnim upanjem, da se bode vendar enkrat zopet pričelo, če preje ne vsaj v zimskem času društveno življenje na polju omike in izobrazbe, kar bi bilo prav potrebno in umestno. Zeleti bi bilo, da bi se pričelo kaj delati s kakimi predavanji, ali z izposojevanjem knjig ali s kakšno predstavo. — Okrajni cestni odbor se pozivlja, da popravlja deželno cesto, ki pelje iz Motnika proti Kamniku, da ne bo enkrat naša vozna pošta z Gašperjem vred v blatu obtičala, saj pobira svojih 84% cestne doklade. — Mrtvaški zvonec se pogostoma oglašča, čeprav je naša fara zelo majhna. V teku štirih tednov je umrlo pet odraslih. — Opazovalec.

IZ LOMA.

Pri občnem zboru prosvetnega društva je bil izvoljen za predsednika Janez Tišler. 8. decembra se je vršilo ob obilni udeležbi predavanje g. župnika o branju knjig, posebej še o duhovnem berilu in se je pri tej priliki ustanovil tiskovni odsek, ki bo skrbel za razširjanje dobrih časopisov sedaj ob novem letu. Nato je bila igrana »Vedeževalka« in nazadnje pesem »Ljubi kofek«, ki so jo pele društvene pevke ob mizi in so nazorno vse po-

kazale, kar je v besedilu. Posebno lepo božičnico nam je priredilo prosvetno društvo na sveti večer. Igrala se je poučna in ganljiva igra »Nežka z Bleda« v petih dejanjih.

Dne 26. decembra je bil v Lomu političen shod. Prišel je k nam g. poslanec Brodar. Poročal je o delu naših poslancev v parlamentu in njihovem boju proti centralizmu. Občani so izrazili nekaj želja glede ureditve pašniških pravic na naših planinah. »Vse se bo naredilo,« odgovori g. poslanec, »kadar dosežemo svojo lastno zakonodajo, avtonomijo.« Na predlog gospoda župnika so vsi zborovalci izrekli g. poslancu Brodarju in celemu Jugoslovanskemu klubu zaupnico.

STRUGE.

Dne 23. t. m. smo imeli občni zbor Kmetске zveze. Udeležba je bila precejšnja, zlasti je prišlo veliko moških fantov, ki so z napeto pozornostjo poslušali izvajanja govornika, predsednika Pogorelca, ki je pobijal laži nasprotnikov in pojasnil delo in stališče SLS. Povodenj nam je napravila silno veliko škodo, zlasti v eni vasi, kjer so bile nekatere hiše kar zalite. Ljudje in živina so se s težavo umaknili. Obrnili smo se na Jugoslovanski klub za pomoč in na okrajno glavarstvo, kakor tudi na g. poslance Škulja. Upamo, da ne zastoj.

ROB.

Preteklo nedeljo se je v naši novi dvorani vršil prvi politični shod. Udeležba je bila prav dobra. Poročal je poslanec Škulj o delu naših poslancev v Belgradu. Shod se je završil s soglasno zaupnico Jug. klubu. Obnovila se je misel ustanovitve pošnega urada v Robu. Nadalje smo priporočili poslancu zgradbo ceste Rob—Lužarje, ki je že zmerjena, pa jo je vojska zadržala. Shod sta poskušala dva fantiča iz Osolnika motiti, pa krepka beseda naših moških je odpihala tako sorte politikanja v gostilno, kjer sta prodajala svojo modrost. Pred kratkim je bil pri nas Pucelj, ki je skušal ljudi premotiti, pa se mu je malo posrečilo, ker že poznamo te tičel!

RAŠICA.

Pred vojsko se je delalo na to, da se preloži klanec na cesti Rašica—Rob, takozvani raški klanec. Za zadevo se je zavzel poslanec Škulj, da se čimprej prekorištno delo zvrši! O tem mora tudi sklepati cestni odbor velikolaškega okraja.

ŠT. PETER PRI NOVEM MESTU.

Orli telovadci iz odseka Št. Peter smo v l. 1923. na tehničnem polju pri splošni tekmi odlično zmagali. Na splošno tekmo se je podalo 150 odsekov iz Slovenije, t. j. stopedeset vrst, izmed katerih se je posrečilo vršiti odseka Št. Peter, da si je priborila prvo mesto v Sloveniji. Za odlikovanje dobimo prvo častno diplomu, ki bo visela za izkaz v dvorani in nam telovadcem v neizbrisnem spominu. Dosegli smo od 1330 dosegljivih točk 1222 točk, t. j. 95%. V trudu in znoju polnem radosti, domu gradimo slavo in čast! — Bog živi!

ŠT. JURIJ POD KUMOM.

28. oktobra so g. župnik blagoslovili 516 kg težak jeklen zvon pri podružnici

Radež. Cerkev in zvon je za to slovesnost zelo bogato in okusno ozaljšala Božičeva Lojzka. Posebna zasluga za zvon imata gg. Franc in Lojze Borišek iz Sklendrova. Majhna soseska, pa s požrtvovalnostjo so kmalu nabrali potrebno vsoto. Kdaj bo pa pri fari dobil majhen, bronast zvonček večjega tovariša?

Teden pred adventom smo obhajali sv. misijon. Vodila sta ga g. dr. Knavs in g. Savelj, lazarista od Srca Jez. iz Ljubljane. Kljub slabemu vremenu, snegu, blatinim potom, je bila udeležba zelo dobra. Bog blagoslovi trud in požrtvovalnost gorečih gg. misijonarjev.

Po novem letu bomo ustanovili kat. prosvetno društvo. Dom, lepo dvorano imamo, a društva ne. Pravila so že vložena. Fantje, dekleta, pristopite k društvu. Korist boste imeli sami, ker si boste izobraževali um, blažili srce v nedeljah popoldne. — Novo leto je tu. Čas za poravnavo naročnine »Domoljuba«. Ne vstrašite se malega poviška. Res je, da nas davki hudo tlačijo, a na drugi strani se veliko izda za nepotrebno vino. Kadar greš na semenj v Radež, Zagorje, Litijsko itd., kadar kupuješ ali prodajaš vole, krave, prešiče, takrat pa mora biti za »likof«? Ali ko imaš botrinjo, »ohcete«, koliko se po nepotrebnem zapravi ali zapije. Spij ga tedaj 1 liter manj in v celem letu si prihraniš še več, kakor za naročnino »Domoljuba«, dekleta za »Egolgjuba«, za Mohorske knjige, mor-da celo za »Slovenca«. Letos je bilo 104 naročnikov. Število ne sme pasti. Saj jo »Domoljub« najboljši list za kmetске gospodaje. V njem izveš vse važnejše politične, gospodarske in prosvetne novice. Zadaј pa lep listek »Dekle z Močevca« posebno zanimiv za dekleta, fante, ki bo še prihodnje leto izhajal. — Proč z umazano »Domovino«, ki jo hočejo vsiliti nekaterim, proč z brezverskim »Jutrom«, ki sramoti vero, naše vrle poslance in vse, kar je nam Slovincem svetegal! Na delo za katoliške časopise!

Geriče pri Kranju. Čudne razmere vladajo pri nas, katerim bo na vsak način treba napraviti konec. Redno vsako nedeljo in vsak praznik se zbira v naših tukajšnjih gostilnah družba domačih in tujih razgrajčev in pretepačev, kateri potem zvečer napadajo mirne ljudi. Vsi pošteni ljudje, katerih je hvala Bogu precej, se zgrajajo nad tem divjanjem te tolpe. Poživljemo merodajne faktorje, da takoj in na vsak način napravijo mir in red; imena dotičnih razgrajčev pa ob prvi priliki tukaj objavimo. — Eden za več prizadetih.

IZ BETEČ PRI SKOPJI LOKI.

Reteško izobr. društvo je z zimo pričelo s resnim izobraževalnim delom. Potem, ko je lani postavilo pod vodstvom predsednika g. župnika s trudom cele fare svoj lični »Društveni dom«, se je kmalu ugnezdil Orel v njem in pričel v trudu in znoju vzgajati sebe in rod. Orel naj bi družil vse fante cele fare v eno družino, prijateljsko, edino. Zato pa bi bilo zeleti, da bi se iz drugih vasi v bolj obilnem številu pristopali k tej najlepši fa-tovski organizaciji, zlasti iz Godešca. Pridite in prepričali se boste, ne bo vam žal nikdar za urce, ki ste jih prebili v orlovskem delu. To zatrjujejo vsi moške, ki so šli iz orlovskih vrst.

Najlepše pa se razvija dramski odsek. Dne 11. in 18. novembra je priredil »Miklova Zvez«, ki je obakrat dvorano napolnila in bi je govorje še tretjič, kajti vsem, ki so jo videli, se je tako

GOSPODAR

DENAR.

g Valuta 31. decembra: dolar 87—88 Din; lira 3.78—3.81 Din.

g Obtok bankovcev. Po izkazu Narodne banke z dne 15. decembra smo imeli v obtoku za 5767 milijonov 123 tisoč 550 bankovcev, kar pomeni napram prejšnjemu izkazu z dne 8. t. m. zmanjšanje za 80 milijonov 175 tisoč 680 dinarjev. Istočasno se je zmanjšala tudi kovinska podloga za milijona 613 tisoč 277 dinarjev na 448 milijonov 992 tisoč 680 dinarjev. Glasom izkazu Narodne banke z dne 22. decembra je bilo v prometu bankovcev za 5717 milijonov 700 tisoč dinarjev. Tekom enega tedna se je znižalo število bankovcev za 49 milijonov 300 tisoč Din, kovinska podloga pa za 17 milijonov 300 tisoč Din na 431 milijonov 900 tisoč Din.

g Na 800 prebivalcev pride 1 banka v Dubrovniku. Vseh bank je namreč 11.

g Odplačevanje državnih dolgov. Finančni minister Stojadinović je izjavil, da namerava izplačevati državne dolge raznim privatnim firmam in se zato pogaja z upniki, da se ta izplačila izvrše v teku 1 ali 2 let. Med upniki se nahajajo 3 velike češke firme, katerim dolguje naša država 110 milijonov českoslovaških kron. Takejnjega izplačila se brani raditega, ker ne bi preveč obremenili državnih financ.

g Dolg Jugoslavije Franciji. Po francoskih podatkih je bila naša država dolžna 31. avgusta 1922 Franciji 1795 milijonov frankov. Črnogorski vojni dolg v znesku 13 milijonov frankov se mora prišteti našemu državnemu dolgu. Tudi Italiji dolguje naša država 10 milijonov lir. V letu 1923 je bil za našo državo dovoljen tudi kredit 300 milijonov frankov.

CENE.

g Cene v Celju. Meso: Govedina v mesnicah I. vrste 25 Din, II. vrste 22.50, na stojnicah I. vrste 22 do 25, II. vrste 17.50.

dopadla, da se zlasti loški meščani niso mogli nadejati, da kmečki igralci tako siljajo nastopajo. — Z istim uspehom se je 16. dec. uprisorila Kraljica Esterca. Hvala izbornemu režiserju Karlu B., skrbnemu predsedniku g. župniku in poštvalnemu tajniku Janetu D., ki se poleg svojega privatnega dela toliko trudi za javni blagor celice. Seveda so še nekatere napake, zlasti nezadostna disciplina igralcev, katere se morajo pohaboma odstraniti.

Zadnjič se je med igro dogodil obhalovanje vreden slučaj. Iz Suhe je prišlo nekaj fantin in so cel čas motili predstavo s govorjenjem in pridržanjem, očitno in gola sovražstva do družbe. Med njimi je bil posebno surov neki Mahlovskov. Ostreemu nastopu g. župnika je zahvaliti, da so vsaj druge polovice igre male mirovali. Sicer pa je škandal, da se še dobe taki ljudje, ki se pri kulturnih prireditvah slabše obnašajo, kot samorci v Afriki.

Opozorjamo zlasti ekoličane in goste, da nam sprostite, ker to niso bili domačini. — Zato pa zagotavljamo vee, da bo od zdaj sanaprej popolna tišina in mir v dvorani med igro. Kajti razpustavljeni bodo reditelji in brez pardona bodo vsakega nemirneža izbaenili iz dvorane na hladno. — Za predpust imamo pa pripravljenih še par imenitnih, smeha polnih burk za razvedrilo.

Teletina: I. vrste 35, II. vrste 30. Svinjina I. vrste 32 do 35, II. vrste 30. Slanina I. vrste 43, II. vrste 42, mast domača 44, ameriškanska 39, šunka 55, prekajeno meso I. vrste 45 do 50, II. vrste 45. Perutnina: Piščanec večji 30, kokoš 25 do 50, petelin 30 do 50, raca 40, gos 150, puran 100 do 150, domači zajec 25 do 30. Divji zajec kos 60 do 70, 1 kg srne 25. Ribe kilogram 20. Mleko 3.75, eno jajce 2.25 do 2.50. Specerjsko blago: Kava Portoriko 64, Santos 44, Rio 40, pražena kava 48 do 70. Sladkor v kockah 23, kristalni 21. Namizno olje 32, bučno 40, testenine 13.50 do 21. Moka: št. 00 6.20, št. 0 6.20, št. 2 5.70, št. 4 5.30, št. 5 5, št. 6 4, krušna moka 4, ržena enotna moka 5.00. Kurivo: Cent črnega premoga 51, rjavega 26.50, kubik meter trdih drv 140 do 150, 100 kg trdih drv 40, kubik meter mehkih drv 112 do 120, 100 kg 32. Cene so zadnji čas za nekoliko šle kvišku.

g Gospodarska zveza notira sledeče cene: Gnojila: Kalijeva sol 42% po Din 160.— za 100 kg, rudninski superfosfat z 16% v vodi raztopne fosforove kisline po Din 160.— za 100 kg, kostni superfosfat z 18% v vodi raztopne fosforove kisline po Din 260.— za 100 kg, bela, razklesana kostna moka po Din 210.— za 100 kg, tomaževa žlindra 18% po Din 180 za 100 kg. Cene veljajo pri odjemu originalnih vreč, pri vagonjskih pošiljkih se iste znaajo. Krmila: Laneno tropino po Din 4.50 za kg, orelovo tropino po Din 3.50 za kg, vsebuječe 42% beljakovin in maščobe, klajno apno po Din 4.— za kg. Vinogradniške in vrtnete kmetijske potrebščine: Drevesne škroplilnice bakrene po Din 400.—, modra galica po Din 11.— za kg, žveplo, dvojno rafinirano po Din 4.—, trierji (čistilniki) tt. Heid po Din 2900.— znamke 1A, trierji (čistilniki) tt. Heid po Din 2900.— znamke 1B, mlatalnice na ročni in gepeljni pogon po Din 4000.—, mlatalnice na gepeljni pogon s siti in tresali po Din 6500, gepelji na 24 obr. Din 4000.— na 36 obr. pa Din 4500.—. Poleg tega so na razpolago vsakovrstni poljedeljski stroji, kakor: čistilniki, pajetni, plugi, poljedeljske in travniške brane, kose in brusi, vodne žage, brazoparilniki, kovani žebli, gnojnične sesalke, cevi, tehtnice itd. Cene na žitnem trgu: Pšenica po K 15.—, koruza po K 13.—, oves po K 11.40, moka št. 100 po K 24.—, otrobi po K 6.60.

DAVKI.

g Nov davek. V ministrstvih socialne politike in pravosodja se je sestavila komisija, ki pripravlja predlog o spremembi stanovanjskega zakona. Finančni minister je naznanil, da se namerava poslužiti pooblastila člena 16. stanovanjskega zakona ter upeljati za hišne posestnike in najemnike, ki stoje pod zaščito tega zakona poseben davek. Kdor davka do 1. aprila ne bo plačal, za tega ne bodo več veljale

ugodnosti zakona. Na nove hiše se davek ne bo nanašal.

g Direktni davki. Generalna direkcija državnega računovodstva je izdala pregled o dohodkih iz direktnih davkov in doklad. V Sloveniji so dali direktni davki z dokladami vred v oktobru 9 milijonov 225 tisoč 381 dinarjev. Od 1. januarja do 31. oktobra t. l. se je vplačalo v Sloveniji 74 milijonov 377 tisoč 046 dinarjev.

ZIVINA.

g Živinski sejm v Ljubljani. Na zadnji sejm je bilo prignanih 178 konj, 75 volov, 71 krav, 7 telic, 21 plemenskih prešičkov. Plačevalo se je povprečno za vole I. vrste po 13.50 Din, II. vrste 12.50 Din, III. vrste 11 Din. Krave in hrvaške buše so se plačevale do 10 Din, krave klobasarice po 7.50 Din, prešički za rejo po 7.50 Din. Zunanjih kupeev ni bilo.

RAZNO.

g Kmetijski tečaji. Tekom spomladi in poletja 1. 1924 se bodo vršili na drž. kmetijski šoli na Grmu sledeči tečaji za praktične gospodarje: 1. kletarski tečaj: dne 23., 24. in 25. januarja, 2. sadjarški tečaj dne 18., 19. in 20. februarja, 3. tečaj za pridelovanje in umno uporabo krme, dne 21., 22. in 23. februarja, 4. tečaj za vinogradnike: dne 24. in 25. februarja (delo v vinogradih, obrezovanje trt itd.), 7. aprila (spomladno cepljenje trt) in 10. in 11. junija (zatiranje škodljivcev, zeleno cepljenje trt).

Tečaji so teoretični in praktični ter se pri njih gospodarji lahko v dotični stroki dobro izučijo. Ker je pouk zelo važen, je želeli, da se ga udeleži čim več gospodarjev. — Oddaljenim, revnim gospodarjem se dovoli prispevek v hrani in s prenočitvami na zavodu. Kdor to želi, se mora izkazati s potrdilom županstva. Priglasitve sprejema ravnateljstvo drž. kmetijske šole na Grmu p. Novomestu in sicer za 1. tečaj do 10. januarja 1924, za 2. in 3. tečaj pa do 20. januarja 1924, za 4. tečaj pa do 10. marca 1924.

g Kmetijski pouk po deželi. Oddelek za kmetijstvo priredi v prvi polovici meseca januarja 1924 sledeča predavanja: V nedeljo dne 6. januarja 1924: 1. Mirna peč, o kmetijstvu, Kofol; 2. Gatina, o kmetijstvu, Jereb; 3. Log pri Radni, o sadjarstvu, Ambrož; 4. Predvor, o krmiljenju, Hladnik; 5. Rakek, o sadjarstvu, Zidolšek; 6. Vavčavas v Prekmurju, Pavlica; — V nedeljo, dne 13. januarja 1924: 1. Šmartno pri Litiji, o sadjarstvu, Jereb; 2. Velika Kostevnica, o gnojenju, Jereb; 3. Studence, okr. Krško, o vinarstvu, Ambrož; 4. Brezje pri Radovljici, o mlekarstvu in o vzgoji mlečne živine, Pevec; 5. Videm, okr. Kočevje, o travništvu, Golmajer; 6. Podzemelj, o živinoreji, Konda; 7. Breznica, o živinoreji in planšarstvu, Sustič; 8. Grahovo, o gnojenju in o komasaciji, Stamberger; 10. Filovci v Prekmurju, o kmetijstvu, Vojek; 11. Borejci v Prekmurju, o travništvu, Pavlica.

g Izvoz sene iz Slovenije. V zadnjem času so izvozili z Slovenije manjše množine sene v Švico in Avstrijo. Glasom poročil se je pridelalo letos krme veliko nad domačo

potrebo. Iz podatkov poljedelskega ministrstva je razvidno, da se je pridelala sena v naši državi 27 milijonov meterskih stotov. Z ozirom na dober pridelek sena se ga bo moglo izvoziti večjo množino v inozemstvo.

g Letošnja svetovna žetev. Letošnji pridelek pšenice v najvažnejših državah — razen Rusije — cenijo na 940 milijonov stotov; lani je bilo 870 milijonov. V predvojnem petletju 1909—1913 so je naželi poprečno po 1024 milijonov stotov; torej predvojna produkcija še ni dosežena. Prirastek napram lanskemu letu pride v prvi vrsti na Evropo: lani 278, letos pa 344 milijonov. Pred vojsko je pridelala Evropa poprečno 553 milijonov na leto, v povojnih letih 1919—1921 pa 281. Rži bo letos za 15 odstotkov več kot lani, ječmena in ovsa za prav toliko, koruze pa za 5 odstotkov. Za določitev svetovnih tržnih cen prideva v poštev samo Evropa in Severna Amerika. Tukaj je treba omeniti vedno ostrejši boj med Severno Ameriko in Kanado. Na Angleškem ima seveda Kanada prednost. Francija in Italija bosta krili svojo potrebo lahko sami, za druge bodo pa skrbele poleg Amerike tudi Rusija in pa baltske obrobne države. V Združenih državah raste notranji konsum in se zato ne peha toliko za inozemske trge. Obenem pa mislijo v Ameriki, da bo Nemčija kmalu ozdravela in bo kupovala spet tako, kakor je prej.

g Žetev v Sloveniji. Po predhodnih uradnih podatkih je dala letošnja žetev v Sloveniji sledeči pridelek: ozimna pšenica 529 tisoč 403 meterske stote, jara 18 tisoč 597 stotov, ozimni ječmen 144 tisoč 659 stotov, jari ječmen 28 tisoč 604 stotov, ozimna rž 243 tisoč 590 stotov, jara rž 19 tisoč 347 stotov, oves 230 tisoč 72 stotov, soržica 25 tisoč 767 stotov, piva 6 tisoč 145 stotov.

g Pavlov semenj. Dolenjski kmetje epozirajo vse prodajalce raznih kož (kun, zajcev, lisic itd.) na Pavlov semenj dne 24. januarja, kamor menda dojdejo tudi kupci iz inozemstva, ki plačujejo dosti dražje kot Ljubljani.

g Gospodarske razmere v Dalmaciji. Kakor poročajo listi, je prišlo v Dalmacijo več kanadskih trgovcev kupovati tamošnja vina. Kanada namreč sedaj predstavlja važen trg za vse vinske trgovce, ker se od tam tihotapijo velike množine alkoholnih pijač v Zedinjene države, kjer obstoji kakor znano alkoholna prepoved. V dalmatskih pristaniščih imajo še vedno dosti nezaposlenih mornarjev.

g Letošnja vinska trgateg. Letošnja vinska produkcija v celi državi je dala 5 milijonov 125 tisoč hl vina. Polovica najmanj bi se morala izvoziti v vrednosti poldruge milijarde dinarjev. Izgledi pa niso baš slajni.

SREČNO NOVO LETO

vsem svojim cenjenim odjemalcem, prijateljem in
znancom želimo s stojnice FRANC PERKO

FRANC, NEZIKA, KATI.

GOSPODINJA

KUHINJA.

Kuhinjska knjiga in kuhanje.

Pri nas je premalo v navadi, da bi kupovali in brali kuhinjske knjige ali sploh gospodinjske spise. Je dosti velikih kmetij, kjer najdeš pač poleg časnikov kako nerazrezano Mohorjevo knjigo, mogoče tudi kaj pripovednega ali podučnega, ne najdeš pa kuhinjske knjige. Tako tudi pri kajžarjih in osebenkih. Tovarniški delavci naročujejo in kupujejo radi časopise, kuhinjske knjige ne najdeš tako kmalu pri delavki: »Čemu mi bo?« — bo rekla ta in ona, — kuhati znam, kar je za domačo potrebo.

To je bas: kuhati zna vedno eno in isto in ne ve, kako prav bi bilo, da izpremeni kaj, poboljša. Časi se menjujejo in kar je dišalo dedu, ne gre vnuku v slast, fantje pridejo v svet, se navadijo druge hrane, jo pogrešajo doma in ko se ženijo, je njih velika želja, da bi jim znala žena dobro kuhati. Nikdo ne misli pri tem, da bi bila vsak dan na mizi pečenka ali potica, skoro vsak mož bi bil zadovoljen, da bi dobil vsaj pošteno krompirjevo ali fižolovo juho. Res je, da je lahko najbolj preprosta jed okusno pripravljena, tisto malo dišave za okus ne stane skoro nič in tudi dela ne da. Koliko kregov v hiši provzroči samo to, da ne zna gospodinja kuhati in če so v hiši posli, ki so nezadovoljni s hrano, je to vedno pregovarjanje. V neki graščini ni znala kuhati dekla za družino, skleda so se zlivale v svinjak, hlapeci so pa zbadali nerodno kuharico. — V gosposki družini se je razdril zakon, ker ni znala mlada gospa skuhati kave, ko je obolela kuharica. Dostikrat se poroči kaka starejša dekle, ki ni kuhala poprej. Težko se naučiš na starost, za kar se nisi zanimala v mladosti, a možki, ki še potrpi, kadar ne zna mlada žena kaj, izgubi hitro potrpljenje pri starejši ženski, od katere pričakuje, da zna.

Kuhinjska knjiga je potrebna vsaki ženski, tako izurjeni stari gospodnji kakor deklici, ki se pripravlja za zakon, potrebna je uradnicam po šolah in pisarnah, potrebna je tovarniški delavki, potrebna je deklicam, ki mislijo v hišno službo. Francozinje in Nemke so izvrstne gospodnje, dobijo pa že v zgodnji mladosti kako kuhinjsko knjigo in si jih oskrbe pozneje kar več vrst. Nemci imajo zelo veliko kuhinjsko literaturo, tam se dobe celo kuhinjske knjige za male punčke »Puppenkochbücher«. Tako se uči že otrok, da kuha po receptih. Koliko sposobnosti za ta posel kažejo male kuharice! Zdaj pripravljajo svatbo, zdaj imajo žegnanje, kar jim prizadeva mnogo truda in skrbi. Največje veselje dekletec je, če dobe lončke in ponvice za igrače. Na Nemškem so vpeljali že pred vojno kuhanje v nekatere dekliške šole. Poskus se je obnesel. Znanje kuhanja je važno za vsako žensko, je pa važno tudi za skupnost. Kdor zna le kaj kuhati, je precej neodvisen. Učiteljica na kmetih ni odvisna od dobrote vaških

gospodinj, če si zna pripraviti sama kaj, dijakinja, dijak v drugini velikih mest, kako jima pride prav, če sta kaj spretna v kuharstvu. Zato je prav, da se nauče tudi dečki malo kuhanja, kolikokrat jim pride to prav. Moški, ki zna kuhati, ni odvisen od žensk. Kako se razumejo na kuhlo nekateri stari vojaki, mornarji, gostilničarji in drugi. V boljših hotelih in hišah imajo sploh samo kuharje. In zdaj, ko mora v večini družin, ki žive od mesečne plače, služiti tudi žena bodisi z delom doma ali v službi zunaj — zdaj pride vsaki rodbini kruto prav, če zna mož malo pomagati pri kušilu. Nič ni smešnega v tem — dosti bolj čudno je, če se ubija žena s svojim delom, mož pa stoji in gleda.

Marsikdo pravi: kuhinjska knjiga pomaga samo onim, ki znajo že kuhati, kdor ni nikdar videl, kako se pripravi to in ono, ne bo znal pripraviti, naj ima knjigo ali ne.

Je nekaj na tem. In vendar se je naučilo mnogo mladih gospodinj kuhanja samo iz knjige — poskuša in preišči. Nekaj splošnega znanja dobi iz kuhinjske knjige lahko vsak, ki ga išče z resno voljo. Dekle, ki pojde v službo, se lahko nauči, kako se pristavi meso, kaj se pridene, kako se zamesi, kake vrste jedi gredo vkup, kako se postavi na mizo, kakšne začimbe potrebuje ta jed, kakšne druga itd. Vse drugače gre lahko v mesto, če ima že nekaj pojma, kako se kuha. Kuhinjska knjiga utrdi značaj mladih deklet, jih dela potrpežljive, natančne in vestne.

Slovenke imamo več kuhinjskih knjig. Največja je »Slovenska kuharica« sestre Filicite Kalušek. V tem obširnem delu najde gospodinja vse, kar potrebuje — ima pa ta knjigo napako, da si je ne more vsak privoščiti, ker je njena cena tudi v številkah visoka. Dosti cenejša, vsem potrebam navadnih ljudi ustrezajoča, pa je »Varčna kuharica« gospe Remčeve, znane pisateljice »Domoljubove gospodinjce«. Po tej knjigi se kar samo kuha, le segajte pridno po njej sedanje in prihodnje gospodnje, omožene ali samostojne. Boljša je kuhinjska knjiga kakor opolzel roman; čas, ki ga porabiš pri nji, je naložen na bogate obresti, dobre kuharice, dobre gospodnje glas bo segel v deveto vas.

PERILO.

Kako peremo volnene nogavice.

Ker so volnene nogavice zelo drage, je treba pri pranju z njimi zelo previdno ravnati. Praktične in izkušene gospodnje priporočajo, naj nikoli ne peremo volnenih nogavic z drugim perilom, ampak same. Namočiti jih je treba v mehko vodo (kapalce ali tekočo vodo, ne v studenčnico ali iz vodovoda), kar se sploh priporoča za vsako perilo. Namočiti je treba najprej samo stopala, ker so ta navadno najbolj umazana. Dobro je primešati tej vodi dve do tri žlice salmijakovih kapljic (dobe se v drožeriji), ali tudi toliko petroleja. Namakaje naj se

najmanj dve uri, potem jih je treba dobro ometi nalice in narobe. Nato je namočiti cele in po kakih dveh urah dobro ometi. Milo, ki se potem rabi, naj bo kolikor mogoče milo, brez sode. Meti (mencati) jih je varno, ne nategovati in drgniti. Potem je treba viliti nanje gorko vodo, ne kropla, ali zelo vroče vode, ker se v prevroči vodi volnene niti raztrgajo. Nazadnje jih je treba sprati v mlačni vodi.

Podobno je ravnati z volnenimi keci (odejami), ki jih nekatere gospodinje rade perejo kar z drugim perilom, češ, da prihranijo na milu, pa tudi na času. Namakati jih je, kakor smo slišali pri volnenih negavicah. Smemo jih tudi samo meti, ne trdo mencati ali drgniti in ne oviti, ampak le iztisniti. Tudi tu naj bo milo mehko. Ko jih izpereš v mlačni vodi, jih obesi neovite, da se odtečejo in posuše obošene.

Pomaiti pa je, da je bolje, če te odeje varuješ umazanosti z rjuhami, ki jih večkrat menjaš in jih lažje pereš kot kece, ki se pri pranju hitro izgubijo, izgube barvo in gorkoto.

RAZNO.

Mala pomoč pri trakovih za čevlje.

Mnogo zdihovanja pa tudi jeze povzročajo gospodinje, zlasti materi, ki naj vsak dan pošlje v šolo, dva ali tri otroke, trakovi pri čevljih. Dobro ve, da je grdo, če niso čevlji do vrha zadrgnjeni, a pri trakovih se tako hitro snamejo pločevinaste konice (štefte). Koliko časa je treba svaljkati med prsti prazen trak in ga vtikati v luknjico, da človeka res mine potrpljenje in že rajši poveže čevlji kar počez. S tem pa se pokaže malo zanikarnosti, pa tudi bolj miraz je v noge in sneg in mokrota prideta lažje do noge. — Temu lahko odmoreš, da trakove še dolgo lahko rabiš, ako kaneš na konec traku početnega voska in dobro stišneš in posvaljkaš. Ko se strdi, je prav tako priročno za vtikanje kot pri novih trakovih.

Koliko cvetlic se danes goji v Evropi? Danes se goji v Evropi okoli 6000 vrst cvetlic. Od vseh teh vrst je le 420 takih cvetlic, ki imajo prijeten vonj, 2300 drugih vrst sploh nima nobenega duha, 3880 vrst cvetlic pa ima neprijeten vonj. Cvetlice, ki imajo prijeten vonj, se po barvi večinoma bere ali žolte, nato slede rdeča, rumena in vijolična barva. Cvetlice z neprijetnim vonjem so večinoma rumene ali zelene barve.

Mnogo sreče in vse najboljše v letu 1924 želi svojim odjemalcem ter so še v nadalje priporoča **M. KRAMAR**, trgovec v Celikah.

IZOBRAZBI

Več strokovne izobrazbe.

(Dopis kmetijskega posestnika.)

Kdor hodi po deželi in opazuje stanje kmečkega ljudstva, ta mora priznati, da je treba korenite odpomoči, oziroma samopomoči. Dobe se pa še danes ljudje, ki se zanašajo ali pričakujejo od novoizvoljenia poslancev nadnaravnih dejanj. Resnica je, da veliko naredijo dobri kmetijski zastopniki v parlamentu potem zakonov, ki ščitijo kmetia, po drugi strani je pa resnica in bo, da bodemo kmetije izboljšati svoje gnetno stanje le, ako bodemo porabili vsa sredstva, ki so nam na razpolago, da dvignemo produkcijo naših pridelkov.

Vse to dosežemo najlažje s strokovno izobrazbo v kmetijskih šolah, ali potem strokovnega časopisa in knjig.

Svet hitro napreduje v vseh strokah, le mi kmetje — bodimo odkriti — se še premalo brigamo, posebno v nekaterih krajih za svojo strokovno izobrazbo. Ali vendar se da, posebno z umetnimi gnojili, pravilno rabljeni, dvigniti pridelke na neverjetno višino.

Učimo se spoznavati zemljo, kaj potrebuje in zahteva od nas. Kakor dobimo od svoje rone matere vse, kar potrebujemo, ako z njo lepo ravnamo, tako dobimo tudi od naše krusne matere, to je zemlja, vsega, kar potrebujemo, ako jo poznamo in ji damo vsega, kar ona rabi. Ako jo poznamo in ji pravilno strožemo, nam bo dajala leto za letom kos kruha in še kakšen priboljšek povrhu, ako ji pa ne privedemo, kar potrebuje, nam bo pa le skopa mačeha, ki bo dajala le suho skorjo.

Stroški so leto za letom večji, dohodki so pa vedno isti kot nekdanj, zato moramo gledati, da iztisnemo iz zemlje vse, kolikor je mogoče, kakor to delajo po drugih naprednih deželah.

Poskusimo dvigniti produkcijo naših pridelkov potem umetnih gnojil, porabimo zadnjo kapljico gnojnice, ki danes stee v vaški potok ali pot in videli bodemo, da se bode dvignilo naše blagostanje, dohodki posameznika, države in s tem tudi vrednost denarja, z dobrim gospodarstvom od strani države.

Ja, bode kdo rekel, pisati je lahko, narediti je bolj težko, ker ni denarja. Verjamem, ali počakaj malo prijatelj.

Ako pogledamo okrog sebe, vidimo, da vsak trgovec ali obrtnik, ki hoče povečati svojo trgovino ali obrt, potrebuje kapitala, ali vendar pri vsem tem računa eden kakor drugi, da bode imel dobiček. Prav isto je z našim kmetijskim gospodarstvom, ako hočemo kupiti umetna gnojila, ako hočemo izboljšati hlev, narediti gnojnično jamo, kupiti si potrebne stroje, potrebujemo denar, treba je kredita. Delajmo poskus se z umetnimi gnojili, tehtajmo gnojila, tehtajmo pridelke, računajmo, in videli bomo, da bodemo imeli še nekaj dobička.

Za vse to je treba dobre volje in stro-

kovnega znanja. Ker pa vsi ne moremo v kmetijske šole iz tega ali onega vzroka, naročimo si pa poleg družnega časopisa še strokovno časopisje in knjige. Posebno »Kmetovalec« in »Slov. Sadjar« naj bi bil v vsaki kmetijski hiši. Shranimo posamezne številke, iz katerih bomo imeli, ako jih damo vezat, v dveh ali treh letih krasno knjigo.

Res je, da vse to stane denar, ali vsaka šola nekaj stane, največ pa stane nevednost. Iz lastnih večletnih izkušenj sem prepričan, da je brez stanovske strokovne izobrazbe vsak napredek v kmetijstvu nemogoč.

Kajti le, ako bodemo strokovno poučeni v vseh panogah kmetijstva, le potem si bodemo zaslužili čisto na rodni grudi, ter končno dočkali boljših časov.

Pri vsem tem pa bodimo toliko razsodni, da bomo znali ločiti strokovne organizacije od političnih.

Najvažnejše določbe zakona o taksah in pristojbinah.

Zelo važen vir državnih dohodkov tvorijo tudi pristojbine ali takse. Kdorkoli si želi izposlovati pri raznih oblastvih ali uradih kako posebno dovoljenje, koncesijo, licenco ali kakšno drugo pravico, oziroma ugodnost, povsod mu rečejo: Prinesite kolek ali »štempel« za toliko in toliko dinarjev, sicer ne bo nič. Istotako je v notarskih in odvetoških pisarnah. In kdo ne pozna »desetke« ali »procentov«? In tudi na sodiščih se brez kolekov ničesar ne doseže.

Ne bilo bi torej odveč, da se nekoliko natančneje spoznamo s tozadevnimi sedaj veljavnimi zakonitimi predpisi, ki jih najdemo deloma v avstrijskem pristojbinskem zakonu iz leta 1850, ki velja v Sloveniji in v Dalmaciji, deloma pa v onih določbah arabskega zakona o taksah iz leta 1911, ki so bile po ujedinjenju razširjene na celo kraljevino.

Najvažnejše bi bile:

a) Tarifna določila.

1. Za vsako pismeno ali na zapisnik dano prošnjo, oziroma vlogo se plačuje 5 Din. Če se mora na podstavi prošnje izdati posebno potrdilo, izpričevalo, odobrilo ali dopustilo, se mora za to položiti še posebna predpisana taksa. Vse dopolnitve k prošnjam se smatrajo za vloge in so zavezane taksi po 5 Din.

2. Za vse priloge, ki se dodajajo prošnjam in niso podvržene večji taksi, niti niso oproščene plačila takse, se plača 2 Din.

3. Za vsa izpričevala in potrdila, ki jih izdajajo privatne osebe ali oblastva privatnim osebam o njihovih osebnih lastnostih, razmerah itd., se plačuje 20 Din. Tej taksi so zavezane tudi zdravniška potrdila. Če pa se zdravniška potrdila izdajajo učencem, da opravičijo svojo odsotnost iz šole, potem se ta taksa ne plačuje. Tudi spričevala o službi in vedenju,

ki se upisuje v poselske listine, niso zavezana tej taksi.

4. Za vse pismene odločbe in za vsa obvestila oblastev, kolikor ni za te odločbe določena večja taksa, se plača 20 Din. Važno je, da se to takso po 20 Din plača tudi takrat, ako se zahteva za izdajo kakšnega dovolila ali potrdila pismeno odkloni.

5. Za pritožbe se plačuje 20 Din.

6. Za kupne in prodajne pogodbe se plačuje taksa po vrednosti in sicer od prečiščen 2 odstotka, od nepremičnin, to je od zemljišč in od hiš pa 6 odstotkov. — Za vrednost nepremičnin se jemlje prometna vrednost v trenutku nakupa in prodaje ali kupna cena ali pa zakonita najmanjša vrednost, katere je pač večja, pri nakupu in prodaji prečiščen pa samo kupna cena, toda v obeh primerih z vsemi postranskimi pogoji in obveznostmi. V vrednost stvari se všteta tudi dolgov, ki jih prevzame kupec in vrednost vseh bremen, ki mu omejujejo pravico do popolnega uživanja.

Če oblastvo, pred katerim se pojavijo te pogodbe iz kakršnegakoli razloga dvomi o pravilnosti navedene prometne vrednosti, oziroma kupne cene, mora pribaviti od občinskega oblastva (sodišča), v čigar okolišju so stvari, izjavo o prometni vrednosti stvari in na podstavu te izjave se potem pobere takso. To izjavo mora dati župan dotične občine ali njegov namestnik skupno z enim članom občinskega odbora, sicer se kaznuje. Lažna izjava pa je podvržena strogi zaporni in denarni kazni.

Prometna vrednost se pa lahko ugotovi tudi po izvedencih.

Če se dožene, da je ugotovljena prometna vrednost nepremičnin večja od prijavljene vrednosti in da znaša ta razlika preko 20 odstotkov, se obsodita prodajalec in kupec, da plačata solidarno poleg redne takse od presežka vrednosti še trikratni znesek te takse kot kazni in tudi stroške za cenitev po izvedencih.

Če pa se ustanovi, da je ugotovljena vrednost večja od prijavljene vrednosti, toda znaša ta razlika preko 10 do 20 odstotkov, plačata prodajalec in kupec samo redno takso od presežka vrednosti in stroške za cenitev po izvedencih. Če pa znaša ta razlika do 10 odstotkov, plačata prodajalec in kupec samo redno takso od presežka vrednosti, a stroške za cenitev po izvedencih trpi država.

Če pa se izvrši cenitev po izvedencih zato, ker nista župan in odbornik hotela dati zahtevane izjave v postavljenem roku, zadenejo stroški za cenitev po izvedencih vselej ta dva.

Ta taksa se plačuje za vse sklenjene kupne in prodajne pogodbe, ne glede na to, ali se izvrše ali ne, ter se ne vrne, če se pogodba ne izvrši. Če pa je veljavnost pogodbe zavisna od predhodne odobritve državnega ali samoupravnega oblastva, a se ta odobritev ne dobi, se na prošnjo prizadeje osebe vrne taksa, plačana od take pogodbe.

Vsaka sklenjena kupna in prodajna pogodba se mora prijaviti in takso plačati v 15 dneh po sklepu pogodbe, ali pa se mora ta taksa ob sklepu pogodbe predpisano pri-

lepti in uničiti na pogodbi sami, če ne se obsodijo pogodniki solidarno poleg redovne takse še na kazni v trikratnem znesku redne takse.

Ob deloma odplatnem, deloma neodplatnem prenosu nepremične imovine med živimi (daritev), se plačuje od celokupne vrednosti imovine taksa po oni izmeri, ki je večja.

V kupnih in prodajnih pogodbah glede prečiščen in neprečiščen se morajo označiti točne vrednosti prečiščen in neprečiščen. Če se to ne zgodi, se smatra pogodba za kupno in prodajno pogodbo glede neprečiščen in od celokupne vrednosti se pobere predpisana taksa. Če pa se prodaja poleg neprečiščenosti tudi prečiščenosti kot sestavni del neprečiščenosti in se ta prečiščenost ne prijavi, se kaznujeta kupec in prodajalec s trikratnim zneskom takse in poleg tega plačata redno takso.

(Dalje prihodnjé.)

Stercinov govor o novih taksah.

(Konec.)

Čudna kazni.

V napomeni 3. se zahteva, da mora vsak lastnik voza, če se vozi in če je voz taksiran, imeti pri sebi potrdilo o plačani taksi.

Če tega potrdila nima, mora plačati za vsak slučaj 100 Din kazni. To je vendar nesprejemljivo, ker od posameznika ni mogoče zahtevati, da bi ta papir vedno nosil pri sebi in ga ne bi nikdar pozabil doma. Če hočete, da bo razvidno, je li voz taksiran ali ne, mu dajte pri taksiranju viden znak, ki naj ga potem lastnik pribije ali na kateri koli način prilepi na voz. S tem, da zakon predvideva za vsak tak slučaj kazni 100 Din, hočete namenoma še posebej poleg plačane takse izkoriščati lastnike vozil. To je nepravilno in naj se ta določba črta.

Taksa na živinske potne liste.

Dalje so tu stope iz tarifne številke 110, s katerimi se povečajo takse na živinske potne liste na 1, 5 in 20 Din. Zakaj tu država uvaja take takse in jih sedaj še povečava, ko vendar državna uprava nima nobenega posla s temi živinskimi potnimi listi, temveč opravlja to delo samo osebe samoupravnih oblasti.

S temi taksami na živinske potne liste je zopet obdavčen kmet — živinorejec, ki je že itak prehudo obdavčen, posebno pri nas v Sloveniji, kjer so davki veliki, zemlja slaba in mu je edini vir dohodkov, ki ga še drži malo po koncu, živinoreja. Sedaj mu hočete še na to naprtiti vedno in vedno višje takse. Pustite te takse na živinske potne liste in jih črtajte iz zakona. Če že hoče občina pobirati kake pristojbine za živinske potne liste, naj jih upelje občina sama, saj občine, posebno naše slovenske, so v velikih denarnih stiskah in jim je težko dobiti kakšen vir dohodkov, ker si vse in prav vse lasti nenasitna in nikdar polna centralna blagajna v Beogradu.

Taksa za umiranje.

Stopa iz tarifne številke 185 zahteva za proglasitev polnoletnosti 100 Din, za pro-

glasitev mrtvim 100 Din. Zahteva se taksa, če je kdo proglašen za umobolnega, zaradi zapravljivosti dejanj pod kurateljo, za otvoreitev oporoke, za razglas oporoke, za vse to se zahteva taksa. V teh slučajih je vendar navadno zelo težko za denar, posebno ob smrti enega ali drugega družinskega člana, posebno pa če kdo zapravlja in ga je treba spraviti radi zapravljivosti pod kuratelo. Predno pride do tega, je že itak skoro vse zapravljen in morda je posestvo komaj še obviselo, da ni šlo vse skupaj na kant, a zakon v tem slučaju pravi, da naj se v takem slučaju, ko se že skoro hiša podira, plača še taksa 200 Din. (Franjo Žebot: To je navadno oduševanje.) To ni v dobrobit državljanov, to je izmaganje kmetov, delavskih in sploh revnejših slojev. (Franjo Žebot: Če hoče kdo umreti, mora prej plačati takso. — Veselost.)

Tako se vleče iz ene točke do druge. Povsod samo bremena, nikjer nobene ugodnosti za manj imovite, za delavne sloje. Istina je, da karkoli že prime v roke naš kmet, vse je že taksirano. Kakršenkoli predpis, vsaka prodaja, ob rojstvu in ob smrti, že je zraven država, ki zahteva svoj delež. Čudno je, da gospodom pri vladi ne pride na misel, da naj kmet plača takso tudi od poljskega orodja, od pluga do motike. (Franjo Žebot: Ne pravi jim tega, bodo to takoj uporabili. — Veselost.) Gospodje, ne tirajte kmeta v propast, zakaj če boste upropastili kmeta, boste upropastili tudi državo in to menda ni vaš namen. Če že tako radi uvajate takse, in če vam res tako manjka denarja v državni blagajni, vpeljite takse na tiste, ki se dan za dnem sprehajajo po Terazijah in drugod v šminki in pudru, v svili in baržunu. Te taksirajte, srbskega, hrvatskega, posebno pa še slovenskega kmeta, delavca in obrtnika pa pustite v miru.

Tudi pri tem zakonu, ki je sedaj v razpravi, vidimo Slovenci, da je nujno potrebno, da se revidira ustava, da se država avtonomno uredi in da si tako vsak narod, vsaka pokrajina določi zakone, določi bremena tako, kakor jih more zmagovati. (Pričevanje in ploskanje na desnici.) Ne zahtevamo avtonomije za to, da bi slabili državo, zahtevamo je zato, da se vsi narodi, da se vsi sloji v državi zadovolje, ker le potem bo država močna.

Misijski tečaj.

Vabilo na prvi slovenski misijski tečaj (6. in 7. januarja 1924 v Ljubljani). Napočila je nova doba za misijone: V 20. stoletju se bo odločilo, bo li Afrika, Azija katoliška ali protestantska in mohamedanska. Po vsem svetu bodo stekle v kratkem železnice, po železnicah pa prihajajo evropski trgovci, učitelji, uradniki, civilizacija. Po vsem svetu je zavladala svoboda vere in vesti, posebno odkar je društvo narodov proglasilo to načelo.

Zdaj je prišel trenutek, da prodre luč Kristusovega evangelija po vsem svetu. Sv. stolica v Rimu se dobro zaveda važnosti položaja. Zato je pozval Benedikt XV. ves katoliški svet na novo delo za razširjenje Kristusovega kraljestva na zemlji. Narodi so se odzvali temu pozivu. Povsod se prirejajo misijon-

ski tečaj in tedni, povsod se organizira duhovništvo in učiteljstvo, inteligenca, dijaštvo, verniki v posebne misijonske organizacije.

Katoliški shod je naročil tudi nam Slovincem, da naj započnemo z misijonskim delom.

Zato priredimo prvi misijonski tečaj na god sv. Treh kraljev, ki so bili prvi kristjani izmed poganov.

Spored: zjutraj ob 6. skupna sv. maša in sv. obhajilo v cerkvi sv. Jožefa. — Od 10. do 12. ure predavanje v Ljudskem domu: 1. Uvod: utemeljitev misijonske misli (prof. Ehrlich). — 2. Misijonska misel med inteligenco (prof. Grafenauer). — 3. Misijonska misel med učiteljstvom (g. Kržnik). — Popoldne ob 16. uri: Misijonska pobožnost s pridigo v cerkvi sv. Jožefa. Ob 17. uri v Ljudskem domu: 1. Sedanje stanje in bodoče naloge misijonov (prof. Pavlin). — 2. Skioptične slike iz misijonov (razlaga g. Kalan).

7. januarja dopoldne od 10. do 12. ure: 1. Unio Cleri (prof. Ujčič). — 2. Misijonska ideja v šoli in na prižnici (g. Tumpej). — 3. Misijonska ideja in Hrvatje (g. Bučič). — Popoldne od 15. do 17. ure: 1. Društvo za razširjenje sv. vere (g. Anžič). — 2. Misijonska misel v društvih in družinah (g. Lindič). —

Vabimo k tečaju vernike vseh slojev; vabimo št. gg. duhovnike in učitelje, posvetno inteligenco, akademike; vabimo društva, ki naj pošljejo po enega zastopnika. — Kdor želi prenočišče, naj to sporoči na podpisani naslov. — Za pripravljalni odbor: Dr. Lambert Ehrlich, predsednik, Anton Anžič, tajnik, stolno župnišče.

Črtice iz sedanjih dni Cerkve

Čudno naključje. Pred nekaterimi meseci so poročali časopisi, da se je v Pirenejskih ponesrečil osebni avto, ki je vozil približno 40 romarjev iz Lurda. Avtomobil je zdrknil pri svoji vožnji v prepad, globok do 100 metrov tako, da je bilo vse mrtvo. Nekateri listi so tudi jadikovali, koliko so ti romarji žrtvovali za nesrečno vožnjo v Lurd, drugi pa mrtve romarje celo smešili. — Sedaj se je pa izvedelo, da se na tem avtomobilu niso peljali nikaki romarji iz Lurda, da to niti romarji spleh niso bili, temveč da so to bili navadni protestantovski izletniki, ki so se peljali čez Francijo največ za to, da bi našli v katoliški Franciji snovi za svoje napade na katoliško Cerkev in razkrinkali sleparije v Lurdu. Vso stvar je organiziral protikatoliški protestantovski list »Protestant« pod vodstvom tajnika »protirimske zveze«. — Med ponesrečenimi je bil tudi urednik omenjenega lista, ki je ravno v zadnji svoji številki naznanil priobčevanje cele vrste člankov proti katoliški cerkvi, katere bo baje pisal nek odpadli katoliški duhovnik. Edino poročilo pa, ki ga je list prejel od odposlancev je bilo, da so vsi ponesrečili, med njimi tudi dr. Klerk, to je oni tajnik, ki je bil glavni povzročitelj teh teh potnikov.

V vsako hišo „Domoljuba“!

LISTEK

Dekle z Močevja.

(Švedski apisala Selma Lagerlöf.)

(Dalle.)

Gudmund je začutil velik mir. Srečnega se je čutil, ko je uvidel, da je pravilno ravnal. Če je pomislil na pretekle dneve, se mu je zdelo, da je taval v globoki temi. Vprašal se je, kako se je zgodilo, da ni zašel na napačno pot. »Zahvaliti se moram temu, da so bili doma vsi tako dobri z menoj,« je mislil, »najboljša pomoč pa je bila, da je prišla Helga in mi voščila srečo.«

Ležal je še malo časa na vrhu. Kmalu pa se je spomnil, da mora iti domov k očetu in materi in jima povedati, da je našel mir. Ko je torej vstal, da bi šel, je opazil, da sedi Helga malo naprej spodaj na neki skalni pečini.

Od tam ni imela širokega razgleda, samo mal košček doline je lahko videla. Bila je pokrajina, kjer je ležala Nerlunda in ona je najbrže gledala od posestva. Ko je Gudmund zagledal, je začutil, kako mu je srce, ki je ves dan težavno in s strahom delovalo, začelo lahko in veselo tolči. Hkrati ga je prešinil tako močan občutek veselja, da je kar obstal in sam nad seboj strmел.

»Kaj pa mi je? Kaj je to? Kaj je to?« je pomislil ko mu je kri šinila po telesu, in ga je sreča zagrabila s tako močjo, da ga je skoraj zabolelo. Končno si je rekel z začudenim glasom: »Saj jo imam radi! Ne, da dosedaj tega nisem vedel!«

Zagrabilo ga je s silo hudournika. Ves čas, odkar jo je poznal, je bil vezan. Vse, kar ga je vleklo k njej, je odvrnil. Sele sedaj se je oprostil misli, da bo poročil drugo, dobil je prostost, da ljubi njo.

»Helga!« je zaklical in začel plezati po strmini navzdol.

S prestrašenim vzlikom se je obrnila.

»Ne boj se, jaz sem.«

»Kaj nisi v cerkvi pri poroki?«

»Oh ne, s poroko ne bo nič. Noče me, Helga.«

Helga se je vzravnila. Pritisnila je roko na srce in zaprla oči. V tem trenutku je pač mislila, da ni Gudmund ta, ki je prišel. Njene oči in njena ušesa so pač tu v gozdu zažarana. Lepo in prijetno je pa vendar, da se ji je prikazal, četudi samo kot privid; in zaprla je oči ter nepremično stala, da bi še par trenutkov obdržala varljivo sliko.

Toda Gudmund je bil divji in blazen od prevelike ljubezni, ki je vzplamtela v njem. Kakor hitro je prišel k Helgi, jo je objel ter poljubil in ona je to dopustila; kajti bila je vsa očarana in omamljena od presenečenja. Bilo je vendar nekaj čudovitega, da je prišel sem v gozd on, ki bi moral baš sedaj stati v cerkvi ob strani svoje neveste.

Toda v trenutku, ko je Gudmund Helgo poljubil, se je zavedla in ga pahnila od

sebe. In začela ga je obkladati z vprašanji. Je-li resnično on? Kaj ima opraviti v gozdu? Ga je doletela nesreča? Zakaj so odpovedali poroko? Je Hildur zbolela? Ali je zadel župnika v cerkvi kap?

Gudmund pa ni hotel govoriti z njo na svetu nič drugega, kot o svoji ljubezni; toda prisilila ga je, da je pripovedoval, kako se je vse zgodilo. Medtem ko je govoril, je sedela tiho in z globoko pobožnostjo poslušala.

Ni ga prekinila, dokler ni začel govoriti o odlomljeni noževi ostrini, tedaj pa je planila kvišku in vprašala, je-li bil to njegov navadni nož, ki ga je imel, ko je služila še v Nerlundi.

»Da, baš oni je bil,« je rekel.

»Koliko ostrin je pa bilo odlomljenih?« je vprašala.

»Nič več kot ena.«

V Helgini glavi je začelo delovati. Z zgrbančenim čelom je sedela tu in se skušala nečesa domisliti. Kako je pač bilo? Da, gotovo. Natančno se je domislila, da si je tisti dan, preden je odšla, izposodila od njega ta nož, da bi nacepila trsk; pri tem ga zlomila, ni pa prišla do tega, da bi mu povedala. Takrat se je je vedno izogibala in ni hotel govoriti z njo. In tako je torej imel od tedaj nož v žepu, ne da bi bil opazil, da je zlomljen.

Dvigla je glavo in mu baš hotela to povedati; toda on je govoril dalje o svojem današnjem jutranjem obisku v nevestini hiši, in pustila je, da je končal. Ko je slišala, kako se je ločil od Hildur, je smatrala to za tako veliko nesrečo, da ga je preobločila z občutki.

»To je tvoja lastna krivda,« je rekla. »Prišla sta, ti in tvoj oče in sta jo do smrti prestrašila z groznim poročilom. Ne bi tako odgovorila, če bi bila pri zavesti. Povem ti: jaz mislim, da se že v tem trenutku keša.«

»Radi mene se lahko kesa, kolikor hoče,« je rekel Gudmund. »Sedaj vem, da je ona ena izmed onih, ki vedno mislijo le nase. Vesel sem, da sem je rešen.«

Helga je stisnila ustnice, da ji ne bi ušla velika skrivnost. Imela je mnogo misliti. Ni šlo samo za to, da bi Gudmunda oprala krivde umora. Med Gudmundom in njegovo nevesto vlada vendar sovražnost. Ne bi-li mogla poizkusiti, oba zopet spraviti s pomočjo tega, kar ve?

(Dalle prih.)

Rosegger — Jos. Volc:

Krščeni cigan.

V nedeljo dopoldne je. Veliko kmetiško posestvo sameva med gorami in gozdovi. V hiši begata dve deklini po prstih od okna do okna, kukata ven, sklepata roke, in na njih cbrzih se kaže bojazen in strah. Na uro gledata. Še dve uri, preden pridejo ljudje iz cerkve — in zunaj pred hišo so cigani.

Cela tolpa jih je, oblečeni pa, da bi se človek smejal in zjokal. Vsake baže reč imajo na sebi in raztrgani so tudi. Možaki sloki, suhi in rjavi v obraz, skoro kakor zamorec med svetimi tremi Kralji. Kot oglje črne imajo lase, možaki tako dolge kot ženske. Oči pa kot žareče oglje na belem pepelu. Nekateri kar niso grdi. Eden ima rumen kozuh, sredi poletja, na nogah pa nobene obutve; toda črne brke dolge in zavilane in na nosu steklo kakor štacunski pomočnik v nedeljo. Drug je v suknem plašču in ima visok bel klobuk na glavi. Eden je prav debel in rača okrog, noge ima ovite s cunjami. Ženske so oblečene v pisane cape — nekda je moralo biti lepo to blago — ali pa so pol razgaljene in otroci, skoro čisto nagi, se motovili med nogami odraslih ali pa plezajo ob njih kot verice po drevesih ali pa tiče v rjuhah ženskam na hrblih ali poviti na prsih — kakor vrečarji, kdor se kaj razume na naravoslovje. Nekateri obrazi bakrene barve so tako grdi, da skriti gledalci za okni mraz strsa. Drugi pa spet tako lepi kakor svetniki v cerkvi, da človeka prevzame. Posebno eden je med njimi, na podobo kakor evangelist Janez, še zelo mlad človek. Črni lasje mu divje segajo preko čela, in pogled ima tako strahotno ognjevit, da bi človek mislil, slamnata streha se bo vnela, zdaj ko gleda hišno sleme za kokošmi. Obraza pa bledega, drobnega, kakor bi bil šele okreval od težke bolezni, in nad debelimi ustnicami se kaže ozek pas mladih brk. Razen črnih hlač in skoro bele, pa raztrgane srajce, nima ta človek ničesar drugega na sebi, toda v ušesih pod lasmi svetle uhanе.

Ta je edini, ki se molče in motré ozira okrog; vse drugo kriči, vrešči, požvižgava, kolne, poje in se smeje, da kar brni v zraku, in se včasih zdi, da glasovi ne prihajajo iz človeških grl, ampak iz tujezskih glasbil.

Izpočetka, ko je prišla tolpa bliže, je pes hudo zalažal. Pa je stopil tisti debeli h kolibi, psu nekaj vrgel, da je žival precej umolknila. Potlej jih je nekaj steklo k hišnim durim, so jih stresali, suvali in tolkli nanje; ko se pa le niso vdale, so tekali k oknom, plazali k strešni luknji in skušali vdreti na kakršenkoli način v hišo. Pa ni šlo; okna so imela močno okrižje, in strešna luknja je bila preozka. Ko so videli, da ni mogoče v hišo in da se na rezko vpitje tudi nihče ne oglasi, so jeli preiskavati hleve in skednje. Toda živina je bila s pastirjem na paši. Samo prešči so letali po trati, a se niso dali ujeti dvema suhim poboma, ki sta dirjala za njim. Par žensk se je spravilo nad kruto, ki je bilo postavljeno pred svinjakom, pa je z ostanki mleka in krompirja pitalo sebe in otroke. Potem jih je več stopilo skupaj in so se posvetovali, kako bi se dalo priti v hišo. Bržčas ni nikogar doma, pa bi bilo mogoče na lahek način od zalog preskrbeti si to in cno, kar prav pride. Eden je pa prisloneil ob streho vozno lestev, vzel pod pazduho kol — kot kakšno klado — enega izmed malih nagih razposajencev in ga tresel s seboj, da ga porine v hišo skozi strešno okno. Morda bo mogel pobič potem znotraj odpreti hišne duri.

OD DANES IN VČERAJ

Tutenkhamonova kača ali žaloigra kanarčka. Lord Carnarvon je lansko leto odkril v Egiptu grob kralja ali faraona Tutenkhamona in govori o tem še danes ves svet. Lorda Carnarvona je pičila žuželka in je vsled tega pika umrl. Domačini in tudi Angleži so videli v tem kazni mrtvih, ki so se maščevali vsled motenja miru. Sedaj pa poroča lord Carter, prijatelj in pomočnik Carnarvona, sledečo skrivnostno dogodbo. Povedati moramo, da so grobnico egiptskega kralja dvakrat odprli, ker niso mogli prvič vsega pospraviti in dela dokončati. Preden se je podal Carter s Carnarvonom zopet nazaj v Egipt, si je bil kupil kanarčka, ki naj bi mu v puščavski samoti delal družbo; lepo in čudovito je ta kanarček pel. Ko so hoteli začeti s kopanjem, je postal ptiček otožen in ni več pel. Vsled zamude Carnarvona so pa delo zopet odložili, kanarček je postal vesel in je pel kakor po navadi. »Ko je Carnarvon prišel, smo začeli delati in kanarček je umolknil. V trenutku največje napetosti,« pripoveduje Carter, »ko smo hoteli odpreti spodnje prostore grobnice, mi je neki služabnik poročal o majhni žaloigri, ki se je zgodila v moji sobi. Ves prestrašen in brez sapa mi je moč pripovedoval, da se je bila splazila v moj hišo kača, se obrnila naravnost proti moji sobi, se ovila ob nogi mize navzgor in je požrla kanarčka, kojega kletka je stala na mizi. Nisem se dosti zmenil za to žaloigro; a pomen nenavadnega dogodka mi je postal očit po skrivnosti časa. Kajti v prav istem trenutku so žarki naših sveč azsvetili vsebino na novo odprtih sob v grobnici in so se lesketali na glavi kralja, ki je nosila znak visokega kraljevega dostojanstva: kačo.«

Bodoča dežela papirja.

Od prihodnjega leta naprej bo država Kanada v Severni Ameriki napravila največ papirja. Lani so napravili za 31 milijonov funtov šterlingov papirne mase, za 800.000 več kakor leta 1921. Funt šterlingov je okoli 1600 kron. V Kanadi so sedaj 104 papirnice; 48 jih izdeluje samo papirno maso, 38 samo papir, ostale pa oboje skupaj. Teža papirne mase je znašala leta 1922 nad dva milijona ton.

Kje je drugi kužek?

Laskavo. Gospod: »Ali se Vaš otrok ne bo ustrašil, če ga vzamem v naročje?« — »Gotovo ne, saj se je včeraj opici v menežariji tudi neprestano smejal.«

Navihane. Leta 1877 so Rusi oblegali turško trdnjavo Pleven v današnji Bolgariji. Obleganje je vodil najprej general Tollen, potem pa general Skobelev. Pred šotorom Skobeleva pade granata na tla, a se ne razleti; neki vojak jo vidi, jo prime in vrže v sod vode. Skobelev je to opazil, pokliče vojaka k sebi in mu reče: »Dobro si napravil, poplačan moraš biti. Kaj imaš rajši: sto rubljev ali pa križec sv. Jurija?« — »Ekselencia, koliko je pa tak križec vreden, če plačam kovino?« — »Trideset rubljev, a čast je pa tudi nekaj vredna.« — »Potem pa, ekselencia, prosim za križec in za sedemdeset rubljev.«

ZDRAVNIK

Dr. PAVEL KANC

ordinira od 9 do 12 in od 2 do 4
na Glincah 37 (hiša Tribuč).

UČENEC s primerno šolsko izobrazbo iz dobre hiše se **SPREJME** v večji trgovini na deželi. — Naslov pri upravi pod št. 27.

200 kron na dan lahko vsak zasluži doma v svojem kraju, kdor hoče moje izdelke prodajati. Pošljite mi za pojasnilo znamko za odgovor in svoj natančen naslov. — **JOSIP BATIC, LIPIJA.** 6733

Dekle ki zna prati, likati in na stroj šivati, se sprejme 15. januarja v Ljubljani v službo. Plača Din 250. — mesečno. Ponudbe na upravo »Domoljuba« pod »15. januar — 45«.

Najboljšo in najcenejšo **STREHO** dobavlja
»KAMENIT«, Laško.

BRINJE laško in bosansko, se zopet dobi pri **FRAN POGACNIK, Ljubljana**, Dunajska cesta št. 36. 7804

1 meter domačega platna da **TOVARNA SINKOVČ, Grosuplje** za 2 kg prediva — ali 14 kg godenega, oziroma 20 kg surovega lanšča.

Ferdinand Smola

gen. zast. tovarne **Melcher-Umrath-Bücher**
SV. JURIJ ob J. Zel.

Največja zaloga raznovrstnih okopalnikov, plugov, bran, plantaž, sejalnih strojev itd.
ZNIZANE CENE!

Končni uspeh Zlatorog-natečaja!

Na naš natečaj se glasi odgovor: **Le Zlatorog milo da belo perilo!** Sprejeli smo skupno 17.225 rešitev, od tega je 11.750 pravih, ostane napoten. Za samo 3776 rešitev je pozabilo na koncu tega stavka klicaj. — Radi te ogromne množine prijateljev našega Zlatorog mila, ki ga ima pri starih in mladih, kot bogatih tako tudi ubogih, smo prvotno množino nagrad za 110 daril pretisali, tako da iznašajo vse nagrade skupno

3000 D. Vsem rešilec, posebno veliki množici pesnikov in risarjev, zahvaljujemo se že na tem prostoru. K našemu posebnemu veselju smo že ob tej priliki dognali, da je izrek: **Le Zlatorog milo da belo perilo!** popolnoma upravičen in da naše milo radi svoje prvotne kakovosti tudi drži ta smisel izreka. Radi tega naj zahteva vsak pri svojem trgovalu le **Zlatorog milo.**

Tvornice Zlatorog, Maribor

1. DARILLO V GOTOVINI DIN 100.—

Rezka Maleš, Kamnik, Gosič 2.

2. DARILLO V GOTOVINI DIN 200.—

Jon Fejfar, Kranj št. 5

3. DARILLO V GOTOVINI DIN 200.—

Marija Brdus, služkinja, Storo pri Celju.
Franjo Jurhar, Griže pri Celju.
Franc Pičulin, Radovina 17, pošta Gorje pri Bloču.

Franjo Polanc, orožniški narednik, Hotedra pri Logatcu.

Anka Hubad, učenka, Škofljata.

Frančiška Woh, študenti Maribor, Frankopana ul. 8.

M. Marčič, Krško.

Rezka Kramer, Stenček 14, Sv. Jakob v Slov. Gorah.

11—20. DARILLO VREDNOST DIN 100.—

Jaro Dolar, Maribor, Wildenrajdova ul. 13.

Vončina M., Maribor, Ašterčeva 6.

Mirko Loške, p. Sombor, Beogradska ul. 25.

Ela Orel, Bukovčica, Seice nad Škofjotoko.

Majda Beloh, Ljubljana, Stari trg 5-II.

Selma Znidarič, Kranj 41.

Martin Jančič, železničar, Toplice 3 p. Laško.

Globokar Ivan, Ljubljana, učiteljske, Resljeva c.

Al Jelen, postojnik, Vorlinci—Ljutomer.

Majster Ladislav, Maribor, Korošča 4-II.

30 DARILLO PO DIN 20.—

Richard Slavce, Maribor, Kejsarjeva ul. 28.

Ela Svetličič, Spod. Sibirja, Ljubljana, Korošča ul. 151.

Vasilev Evtalija, stara restavracija, Hraštnik.

Božidar Perko fa. Perdan, Ljubljana.

Franz Ribič, Fa. M. Oset, Maribor, Glavni trg.

Jurij Tušnik, Maribor, Slov. ulica 8-I.

Keber Ivan, Studence 12, Dev. Mar. v Polju.

Jerica Kerž, Ljubljana, Korošča ul. 33.

Lucija Simončič, Celje, Vodnika ul. 9-I.

Marija Rešič, Stari trg 34-I, Ljubljana.

Elsa Mayer, Vojnik pri Celju 44.

Franc Kramer, Prešernova ul. 4, Celje.

Rezika Milinarič, Stermški, Celje.

Albina Marinkova, Vrhnika 9.

Dragotin Kosi, Čadran—Oplotnica.

Egidij Kolb, davčni sluga, Mokronog.

Sokol Adolf, nadučitelj v Kotljah, Mošiška dolina.

Fani Lampe, Ljubljana, Coganjeva 10.

Anton Postružnik, Križevci pri Ljutomeru.

Novak Josip, Ljubljana, Trnavska ul. 8.

Al. Nežman, delavec, Maribor, Vrazova ul. 3.

Janko Gregorin, Ihan 41, Domžale.

Božo Globočnik, Ljubljana, Poljanska c.

Julija Kysik, Jesenice—Futina.

Stela Murvilk, Ljubljana, Česla na gor. Ke-

lezenco 22.

Anica Mulej, Radovljica.

Marica Dekleva, Maribor, Strossmayer ul. 10.

Ivan Bidovec, Mengeš 5.

Mimi Boškaj, Ljubljana, Prisojna ul. 1.

Al. Kosmij, Brode p. Vransko.

Justina Čmak, Polzani.

Orla Herzog, Grel pri Celju.

Terezija Ornc, Sv. Primož na Poh. p. Ve-

zenica.

Minka Milave, Ljutomer.

Pavla Gersak, Crna pri Prevaljah.

Štefka Ribnikar, Dolj, Logatec 12.

Al. Pogačnik, Kranj, 114.

Franco Gajšek, Celje, Zrinsko-Frankop. 7.

Marija Pancer, Zlatorog 15 Mozirje.

Mili Modro, Podgorje 29, Sv. Vid n. Ljublj.

Ivan Mihelič, Selee n. Škofjotoko.

Josipina Rifej, Ljubljana, Korošča ul. 5-3.

Ana Robinšek, kuharica, kavarna Zigart,

Maribor, Veitinska ul.

Janina Daniel, Ljubljana, Gosposvetska 13.

Hervat Mirko, Ljubljana, real. gimn. 5 b.

R. Ravnikar, 1. del. m. 3, Ljubljana.

Franz Brčko, Ljubljana VII, Kamniška 200.

Klavžer Bogomil, Ljubljana, Zrinska c. 7.

Milan Pajk, Ljubljana, dr. realka.

Ana Bretnec, Dobrova 19, p. Celje.

60 DARILLO PO 10 DIN.

Ivanka Zdešar, Brelo 19, VII pri Ljublj.

Ivan Zisman, nadspovednik, Šp. Šiška 150.

Miha Starinko, Toplice p. Zagorju ob Savi.

Peter Ovirik, biagajnikar, Rudnika Storo.

Još. Premrl, Ljubljana, Slomškova 18.

Zabernik Tomaž, rudar P. Crna pri Frev.

Leop. Lorber, Dravograd.

Planinšek Franc, Maribor, Milinska ul. 11.

Gringer Fr. Dobrova Hoče.

Fran. Kočomaž, Celje, Prešernova 10.

Ana Fekonja, babica, Ptuj, Miklošičeva 6.

Milena Perše, natakarica, Škofljica, Ljublj.

Ferd. Bergles, vlakovodja, Sošak, Kasičeva

ul. 127.

Ant. Stibler, Maribor, Smetanova ul. 44.

Pregl Francka, kopališče, Kamnik.

A. Paleschini, Libno p. Videm, Krško.

Marija Florjančič, Mestni trg 13-I, Ljubljana.

Fortunat Spenko, Dol p. Ljubljani.

Stano Vajevce, stud. inž., univerza, Ljubljana.

Anton Muhota, nadučitelj, Voklo p. Senžur

pri Kranju.

Rozalija Kodrič, kuharica, Kostanjevica 11.

Fedor Sajovic, učenec, Ljubljana, Koroška

va ul. 5.

Martin Babič, Majstrova ul. 18, Maribor.

Marica Polak, Ormož 49.

Anica Linger, Ruše p. Maribora.

Ant. Junker, Maribor, Stritarjeva ulica 7.

Marija Polak, učiteljica, V. V. S. S. S.

Milica Lackner, Maribor, Koroška c. 31.

Cera Celja, učiteljica, Bela Cerkev p. Nj.

vem mestu.

Bozi Pakin, Ljubljana, Korošča 43.

Prady Stupar, Maribor, Magdalenska 25.

Karol Pupik, Ljubljana, Sredina 12.

Amalija Malenšek, Dolga roka p. Rakca pri

Krškem.

Komacil Liberat, Strnišče—Ptuj Bar 23.

Jos. Ahčin, Sv. Duh pri Škofjiloki.

Viktor Kreub, Studenci, Maribor, krajpa

Petra c. 94.

Ant. Flerin, Dob. 93 p. Domžale.

Kapin Jovo, Gaberje, Celje 135.

Alb. Zehežnik, Ljubljana, Večna pot 3-II.

Bed. Soukup, Del. pivovarna, Laško.

Fr. Kuntušar, Zagreb 30, p. Celju.

Katica Zernec, Sv. Benedikt v Sl. Gor.

Fina Karlovšek, Šmarjeta, Novomesto.

Logar Fr., cand. jur., Ljubljana, Sv. Petra

nasp. 50-I.

Valentin Savojin, Gaberje p. Celju, Westen.

Ant. Karmelj, Selo 49, Moste p. Ljubljani.

Paul Čelnik, Planina pri Raketu.

Stanko Sečar, Sv. Paul pri Preboldu.

V. Kersnič, stud. inž. mont., Ljubljana, Res-

ljeva c. 1-I.

Marija Planko, Mallbroz 7, Sv. Rupert, St.

Jurij ob Juž. Zelenici.

Jur. Marinka, Dolenski c. 20, Ljubljana.

Leop. Furlani, učitelj, Ljubljana, ul. Stara

Pravda 6.

Val. Zupanc, krojač, Jesenice—Futina.

Crnobori Blaž, Koroška c. 12, Maribor.

Ivan Kapos, Jesenice.

Vladko Lempel, Selnica ob Dravi.

Zablar Alfred, Zrinski trg 3, Maribor.

Sergius von Thomek, Rimake Toplice.

Pizjak K., Ljubljana, Resljeva c. 27.

Iva Celarič, Kostanjevica, Dolensko.

Poslano.*

Z ozirom na neprestano kampanjo, ki jo vodi ljubljanski demokratični dnevnik »Jutro« proti Jadranski banki že od konca junija 1923, v katerem razdobju je bilo v tem listu objavljenih proti njej čez 110 člankov in notic, smatra nadzorstvo Jadranske banke a. d. Beograd za svojo dolžnost, da ne pušča širšega občinstva nadalje pod utisom teh člankov ter ugotavlja sledečo:

»Jutro« je opetovano delalo odgovornega glavnega ravnatelja Jadranske banke g. Kamenaroviča, češ da je on kriv, da so delničarji »Jadranske banke Trste« prišli ob delnice pri tem zavodu ter da je »Jadranska banka Beograd« angažirana pri

tržaški banki (sedaj »Banca Adriatica Trieste«) z 18 milijoni ital. lir.

Na podlagi revizije bilanc »Jadranske banke Trste« za l. 1920, 1921 in 1922, izvedene od podpisane nadzorstva na licu mesta v Trstu in na podlagi primerjanja teh bilanc z bančnimi knjigami in spisi pa stoji dejstvo, da sta že leta 1920, in to večinoma radi nepriznanja po tedanjem vodstvu banke nepravilno provedene konverzije kron v it. lire, bila izgubljena vsa delniška glavnica in ves rezervni fond ter da je vrhu tega bilo nepokritih vlog za nad 16 milijonov it. lir. V takem stanju je prevzel g. Kamenarovič leta 1921 »Jadransko banko Trste« ob svojem vstopu v zavod. Po dveletnih naporih se mu je posrečilo rešiti tržaški banki okroglo 22 milijonov lir s tem, da je dosegel od italijanske vlade, ki je slejkoprej brezpogojno zahtevala nacionalizacijo, izplačilo svote od 18 milijonov lir v svrhu sanacije »Jadranske ban-

ke Trste« in vrhu tega odpust predpisanega povračila zneska 9 milijonov lir za prod njegovim vstopom v Jadransko banko nezakonito izvršeno konverzijo.

S tem uspehom je bil preprečen konkurz »Jadranske banke Trste«, omogočeno je bilo, da so njeni delničarji mesto brezvrednih starih delnic »Jadranske banke Trste« dobili zdrave delnice »Jadranske banke Beograd« v istem nominalnem iznosu in vložniki »Jadranske banke Trste« so bili obvarovani vsake škode.

Podpisano nadzorstvo je nadalje ugotovilo, da ni res, da je angažirana »Jadranska banka Beograd« pri zavodu »Banca Adriatica Trieste« z 18 milijoni it. lir, ampak da stoji z isto v navadnih bankovnih vezah, iz katerih izhajajo razlike od kakih stotisoč lir včasih na breme ene, včasih nad breme druge banke, kakor se pač medsebojni posli razvijajo. »Jadranska banka Beograd« je pa udeležena kot del-

* Za vsebino tega dopisa odgovarja uredništvo le, kakor dohaja zakon.

nličarka pri zavodu »Banca Adriatica Trieste« z zneskom 5 milijonov lir, t. j. z 1/2 po sanaciji na novo emitiranega akcijskega kapitala od 15 milijonov lir, ki je v celoti popolnoma uplačan.

Kar se tiče od »Jutra« širjene vesti, da je »Jadranska banka Beograd« izročila svojo podružnico na Dunaju Nemcem, ugotavlja podpisano nadzorstvo, da se je iz bivše podružnice Jadranske banke na Dunaju pred kratkim ustanovil tam samostalen zavod »Adriatische Bank Wien«, pri katerem ima »Jadranska banka Beograd« 1/2 delnic, s čemur si je osigurala pri zavodu odločilen upliv.

Kar se tiče »Jadranske banke Beograd« same, ugotavlja nadzorstvo, da je ista zaprosila »Narodno banko« naše Kraljevine, da izvede revizijo poslovanja in stanja banke ter je od »Narodne banke« v to svrhu delegirana komisija, kateri so se predložile vse knjige, dokumenti, zapisniki, depoti itd. po 20 dnevni temeljiti reviziji izjavila, da je poslovanje Jadranske banke v vzornem redu ter da je premoženje banke v njenih knjigah cenjeno tako previdno, da čista aktiva banke znatno presegajo glavnico in izkazane rezerve. Vsled tako uspele revizije, ki izkazuje popolno solidnost Jadranske banke, je »Narodna banka« znatno povišala kredit, ki ga je uživala Jadranska banka pri njej do sedaj.

»Jutro« je razglasilo, da je »Jadranska banka Beograd« prodala večino delnic pivovarne »Union« v Ljubljani Nemcem, kar ni res. Res je le, da je banka bila udeležena pri omenjeni pivovarni z le 16% akcijskega kapitala te družbe ter da je ta svoj delež odstopila neki ljubljanski banki. Tudi ni res, da je vsled namišljene prodaje Nemcem vlada proglasila nad pivovarno sekvester. Res pa je, da je bil sekvester nad omenjeno pivovarno odrejen takoj po prevratu ter da ni bil do danes dvignjen.

»Jutro« trdi, da je »Jadranska banka Beograd« prodala odločujoče število delnic nekega velikega denarnega zavoda drugam (kam?) in s tem tudi pivovarno »Union« tujcem. Res je le, da je Jadranska banka prodala te delnice neki belgrajski banki z izrecnim dovoljenjem vlade.

»Jutro« je ponovno razširjalo neresnično vest, da je »Jadranska banka Beograd« prodala pivovarno v Sarajevu in železno industrijo »Zenica« v Bosni Nemcem. Nasprotno je pa res, da je Jadranska banka kupila iz proste roke na dunajski borzi, torej iz rok Nemcev, gotovo število delnic teh industrij ter da je prodala svoje delnice Pivovarne v Sarajevu, kjer je bila v manjšini, »Srpsko-amerikanski banki« v Beogradu. Kar pa se tiče železne industrije »Zenica«, ugotavlja nadzorstvo, da je »Jadranska banka Beograd« stvorila v Bosni železnik koncern pod tehničnim vodstvom veletrgovine z železom »Greinitz d. d. Sarajevo«. V tem koncernu, ki je lastnik oz. glavni delničar železne industrije »Ferrum d. d. Sarajevo«, delniške družbe za industrijo železa »Zenica« v Zenici, železarne na Muti in »Jugoslovanske industrije motorac« v Zagrebu, — ima Jadranska banka slejkoprej pretežno večino po-

tom 55% nega večinskega jugoslovanskega sindikata, v katerem ima Jadranska banka zopet nad polovico vseh delnic. V tem večinskem sindikatu se nahaja zraven Jadranske banke in zasebnikov jugoslovanske narodnosti tudi »Centralna srpska privredna banka« v Sarajevu.

Tudi ni res, da prodaja Jadranska banka, kar trdi »Jutro«, tudi že »Strojne tovarne in livarne d. d. v Ljubljani« tujcem ter da jih sploh komursibodi prodaja. Istotako ni res, da bi bila Jadranska banka prodala svojo udeležbo na »Stavbeni družbi d. d. v Ljubljani«, res pa je, da ima banka v svojih rokah slejkoprej večino vseh delnic te družbe.

Istotako izmišljena je trditev »Jutra« o ponesrečenih spekulacijah pri opekarni »Udeoničke zadruge v Beogradu«, kjer je udeležena Jadranska banka in kjer naj bi bile nastale izgube čez 10 milijonov dinarjev. Resnica je, da »Udeonička zadruga« nima nikakih izgub in da je z imenovano svoto zgradila največjo opekarno v Beogradu.

Proti ponovni trditvi »Jutra«, da je Jadranska banka ustavila dela na svoji no. palači v Beogradu, ugotavlja nadzorstvo, da so zunanja dela te palače dovršena, da so notranja dela v normalnem teku, da je tudi vse potrebno za dovršitev palače že davno kupljeno in plačano ter da se intenzivno in neprestano dela na tem, da se zgradba dovrši do julija tega leta. »Jutro« je lansiralo vest, da je »Jadranska banka imobilizirala v zgradbe 93 milijonov dinarjev, torej več, nego znaša akcijski kapital banke. Proti temu se ugotavlja, da so izkazane vse zgradbe Jadranske banke v knjigah z okroglo 56 milijoni dinarjev ter da je radi teh investicij akcijski kapital banke popolnoma neprizadet, ker vse bančne rezerve znašajo mnogo več, nego omenjeno vsoto. V ostalem pa je Jadranska banka bila od ministrstva za socialno politiko primorana graditi pod pretnjo, da se ji sicer odvzamejo njeni poslovni prostori, kar se je deloma tudi zgodilo. Nadzorstvo ugotavlja tudi, da ni nikakega govora o kakih intabulacijah na zgradbe Jadranske banke.

Nadalje ugotavlja nadzorstvo proti dotični trditvi »Jutra«, da ni res, da dolguje en sam delničar Jadranski banki za 80.000 njenih delnic kredit od 12 milijonov dinarjev, ter ugotavlja, da je akcijski kapital »Jadranske banke Beograd« popolnoma uplačan.

Nadzorstvo ugotavlja, da je, kakor druge, izmišljena tudi trditev »Jutra«, da je poslovanje banke predmet oblastvenih preiskav ter da so se vršile pri centrali in podružnicah revizije raznih komisij, ki da so dale skrajno neugodne rezultate. Od Jadranske banke zaprosena in od strani »Narodne banke« z gori omenjenim uspehom izvršena revizija govori v tem oziru jasen govor ter daje upravi in ravnateljstvu Jadranske banke zadoščenje za vse neutemeljene napade.

Nadzorstvo »Jadranske banke Beograd« si šteje v dolžnost ugotoviti, da so napadi »Jutra« na poslovanje poedinih funkcionarjev Jadranske banke popolnoma neosnovani in da je zlasti glavni ravnatelj

g. Kamenarović tako pri uspeli mu sanaciji »Jadranske banke Trst«, kakor tudi pri ustanovitvi »Adriatische Bank Wien« in pri vodstvu poslov »Jadranske banke Beograd« postopal v vsakem oziru korektno in v sporazumu z upravo, imajoč v vidu edino interese teh zavodov.

V Ljubljani, dne 1. januarja 1924.

Po nalogu in v imenu nadzorstva Jadranske banke a. d. Beograd predsednik nadzorstva: Dr. Gustav Gregorin m. p.

Lisičje in vse druge kože

divjačine kupuje v vsaki množini celo leto
D. ZDRAVIČ, trgovina usnja, LJUBLJANA,
Florijanska ulica šte. 9.

Mamica
pravi:
Princi pa
samo

ČAJNA ROČKA

ker je vonjiv, fin in izdaten, ter ga zato
najraje pijem.

Čaj z znamko »Čajna ročka« se dobiva le
v izvornih zavitkih z natisnjeno varstveno znamko
»Čajna ročka« v vseh z lepaki označenih trgovinah.

! Ako še niste,
pošljite naročnino !

Poroč. prstan
Double verižice
Senske n.c.
Bucilke
Zenke ure
Uhani

Najstarejša trgovina ur, zlatnice in
srebrnine **F. ČUDER**
LJUBLJANA 22, Prečna 1

KUHARICA! Na večjem posestvu blizu
Ljubljane se **SPREJME**
žensko do 40 let staro, ki zna kuhati za družino
in boljše, kruh peči in pospravljati sobe itd., ki
je že bila v enaki službi na deželi. Biti mora po-
štena, pridna, vestna, mirna. Nastop službe kon-
cem januarja. — Dopise na upravo »Domoljub«
pod šifro **POSTENA** in **PRIDNA 8236**.

VRTNARSKEGA POMOČNIKA, izkušenega, sprej-
mem. Poleg plače vsa oskrba. — Ponudbe na A.
2UST, kolodvorska restavracija, Ljubljana.

STAVBENO PODJETJE

IVAN OGRIN — LJUBLJANA

PISARNA: Gruberjevo nabrežje 8. — Telefon 426
se priporoča za vsa **STAVBENA DELA** ter nudi
po konkurenčnih cenah **VSEH VRST**

strešno in zidno opeko

iz lastne opekarnice, franco pohabna postaja. —
ZAHTEVAJTE PONUDBE! 20

Kupimo smrekove hlode

od 4—6 m od 20 cm naprej. Smrekova drevesa
od 8—12 metrov od 20 cm naprej. Plača se nad
dnevno ceno. — Ponudbe pod šifro **»HLODI«** na
Aloma Company, Ljubljana. 8073

SIVALNI STROJ za šivilje, v dobrem stanju,
PRODAM. — Naslov v upravi lista pod št. 8235.

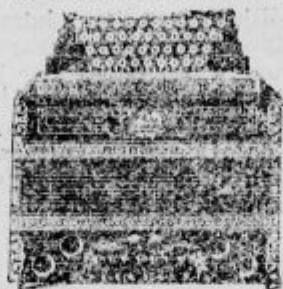
HALO!

TONE: Janez, kaj pa čitaš tako verno?
JANEZ: PERKO mi je pisal, da boče radi
letnih obračunov prodajal na seimih **USNJE** z
10 odstotnim popustom.

TONE: Bom pa tudi jaz ob tej priliki usnje
kupil. —

JANEZ: Zato naj vsak, kdor boče svojo dru-
žino dobro obuti, kupi **USNJE** na sejma v Ribnici,
Črnaolja, Zerovnici in Metliki

na stojnici Franc Perko.

Kdor želi sloven-
sko ali nemško

harmoniko

lastnega ali Luba-
sovega izdelka naj
se obrne na

F. RUCLER

izdelovatelj harmonik

Drenov grič

p. Vrhnika

Za odgovor se priložiti znamko.

Lepo posestvo v Podjurski dolini na
Kor. naprodaj 40 oralov
arond. sveta. — **Smarček Jernej, Železna Kapla**

STROJ za izdelovanje dvozarazane cementne
STRESNE OPEKE prodam. Več po-
vodo v gostilni »pri Fižgarju«, Grosuplje. 8064

Bronaste zvonove
vliva

najceneje in z do-
bavnim roko »do
2 do 5 mesecev

Zvonarna in livarna
št. Vid nad Ljubljano

Ceno češko perje!

1 kg sivoga skubl. 65 D. polbel.
80 Din, belega 90 D. boljsega,
100 in 120 D. menkega kot puh
150 Din in 180 Din, na boljše
vrste 225 Din. Pošilja prosto carino proti
povzetju od 200 Din višje prosto pošlati.
Zamena in vrnitev dovoljena. Vzorec za-
stoji, D. prist le na **Benedikt Sachse, Lober**
št. 159 pri Piznu, Češka. Poštni paketi iz
Češke v Jugoslavijo rabijo okoli 14 dni.

JOSIP PETELINC LJUBLJANA, SV. PETRA NASIP 7 (ob vodi)

blizu Prešernovega spomenika

1924

ZELI SREČNO IN VESELO NOVO LETO

1924

vsem cenjenim odjemalcem in znancom ter se priporoča v novem letu za najcenejši nakup
vseh potrebščin za krojače, čevljarje, sedlarje, šivilje, toaletnega blaga, pletenja, galen-
trije, najboljših šiviljskih strojev **GRITZNER** in **ADLER**, posamezne dele za kolosa in vse
sisteme šiviljskih strojev.

Združene opekarne d. d. v Ljubljani

naznaujajo, da

so preselile svojo pisarno

iz dosedanjih lokalov (Prešernova ulica 3, prostori F. P. Vldic & Komp.) v nove prostore na
Miklošičevo cesto 13, vhod iz ulice.

Najnižji cenj. odjemalcem priporočamo svojo prvovrstno strešno in zidno opeko.

Združene opekarne d. d.

Zadružna gospodarska banka d. d.

Telefon št. 57.

Ljubljana, Miklošičeva cesta 10

Telefon št. 57.

v lastni palači (vis a vis hotela »Union«).

Kapital in rezerve skupno nad K 60,000.000

Podružnice: Djakovo, Maribor, Sarajevo, Sombor, Split, Šibenik. **Ekspozitura:** Bled. **Interesna skupnost z Gospo-**
darsko banko d. d. v Novem Sadu.

Daje trgovske kredite, eskomptira menice, lombardira vrednostne papirje, kupuje in prodaja tuje valute in devize
sprejema vloge v tekočem računu in na vložne knjižice ter preskrbuje vse bančne in borzne transakcije pod
najugodnejšimi pogoji. Pooblaščen prodajalec srečk Državne razredne loterije.